

ÉLETTÜNK

XIII. évf. 12. szám (13. Jahrg. Nr. 12)

Az európai magyar katolikusok lapja

1981 december

KÖZI HORVÁTH JÓZSEF:

Béke és szabadság

Régen hangzott el annyi nyilatkozat, régen beszéltek és írtak annyit a békéről, mint 1981-ben.

„Az Egyház feje, II. János Pál pápa is megragadott minden kínálkozó alkalmat, hogy figyelmeztesse a politikai vezetőket arra a szörnyű veszedelemre, amely az egyre fokozódó fegyverkezés következtében az egész emberiséget fenyegeti. Nem is tehet másként, ha hű akar maradni az Egyház alapítójának, a „Béke fejedelmé”-nek, Jézus Krisztusnak a tanításához.

„Nekünk, keresztényeknek — mondta Mindszenty bíboros egyik budapesti előadásában — nyilatkozott alapunk van a békére...”

Valóban! Az evangéliumi szövegeken aranyfonálként húzódik végig a béke gondolat, mint vágy és reménység, mint elvégzendő feladat és mint ígéretes cél.

A betlehemi angyali kar karácsonyéjjele éneke szerint a béke és a jóakarát egymástól elválaszthatatlan fogalmak. Békét szerezni, békében együttélni csak jóindulatú emberek tudnak.

Érvényes ez a megállapítás a családra, a szomszédságra, a közös munkahely dolgozóira éppen úgy, mint a társadalmi osztályokra és a népeknek egymáshoz való viszonyára. A legtökéletesebb és leg részletesebb törvényes szabályozás vagy nemzetközi megállapodás se hozza meg és tartja fenn a békét az érdekelt felek között, ha az egyik vagy a másik részen hiányzik a jóakarát.

Persze a jóakarát nem szavakban, hanem tettekben kell megnyilatkozni. Elsősorban abban, hogy embertársaimat, akikkel egy családban élek, egy irodában vagy üzemben dolgozom, másvalituk, más nyelvük, más bőrszínük, más kultúrájuk dacára is magammal egyenrangú istenteremténynek tartom, akiknek velem egyenrangú jogai vannak, amelyeket nekem ugyanúgy tiszteletben kell tartanom, ahogyan én elvárom tőlük saját személyemnek a megbecsülését.

A jóakarát nemzetközi vonatkozásban, az országok és népek kapcsolatainak alakulásában is döntő szerepe van.

A világhatalmak vezetői hangoztatják is, hogy tudatában vannak az atomkorszakban rájuk nehezedő irtóztos teletlősségeknek. A jóakarát hangoztatásában a Szovjetunió jár elől. Évtizedek óta a béke örök és biztosítékának a szerepében tetszeleg. Békepropagandájával a földgolyó minden országát behálózza. A szavai és a tettei között azonban áthidalhatatlan szakadék tátong. A második világháború előtt erőszakkal bekebelezte a három kicsi és békés balti államot: Észtországot, Lettországot és Litvániát. A világháború után pedig csatlósává tette valamennyi szomszédját. Az 56-os magyar forradalomnak és a 68-as prágai tavasznak vérbefojtása, illetőleg eltiprása bizonyítja, hogy Moszkva számára a

béke a kommunista gyarmatbirodalom temetői békéjét jelenti.

A Szovjetunió — állapítja meg a nyugatnémet katolikus szervezetek emlékirata a legújabb orosz békekampányra utalva — az európai népek békevágyára spekulál és a tények elferdítésével azt akarja elhitetni velük, hogy a békét nem tőle, hanem az USA-tól kell féltetni. Az ősz folyamán a nagy európai városokban lezajlott béketüntetések bizonyossága szerint a következetes kommunista propaganda nem is maradt hatás nélkül. A

SZENT KARÁCSONY ÉJSZAKÁJÁN

E. von Dombrowski fametszete

szép szavaknak és üres ígéreteknek több helyen még papok által vezetett keresztény szervezetek is áldozatul estek. A brezsnyevi „békehadjárat”-nak ezek a polgári és keresztény támogatói — Lenin szavaival élve: ezek a „hasznos idioták” — nem tudják vagy nem akarják tudomásul venni, hogy mialatt ők az amerikai szövetséges védekező szándékai ellen tiltakoznak, a közben Afganisztánt is leigázó szovjethaderő újra ugrásra készen áll

1956 novemberének elején az orosz tankok hernyótalpai sárba tiporták a forradalom által kivívott szabadság alig kioldott vetését. A szovjetvezetők a világgözüvélemény felháborodását azzal az állszent érveléssel próbálták lecsitítani, hogy csak ezzel a fegyveres beavatkozással lehetett a magyarországi események által fenyegetett Dunavölgy békéjét megmenteni.

A farizeusi mosakodásra nem kisebb erkölcsi tekintély, mint XII. Piusz pápa válaszolt. Az áldottemlékű egyházfő, aki a forradalom kitörésének első órájától kezdve a magyar ügy mellett állott, 1956 november 10-én este a világ népeire intézett drámai hangú rádiószózatához fejtette ki, hogy a szabadság nem békeromboló, hanem békeépítő erő. Beszéde további során, anélkül, hogy a

Szovjetet név szerint is megemlítette volna, de mégis úgy, hogy mindenki megértette, kire gondol, sürgette „a békét és szabadságot szerető nemzetek összefogását”, amellyel — mondta — talán „szelídebb szándékokra indíthatják azokat, akik kivonják magukat az emberi együttélés legelemibb kötelekei alól és ezáltal megfosztják magukat attól a jogtól, hogy a béke, az igazság és az emberiség nevében beszéljenek...”

Szózata végén a pápa felszólította „az emberiség közös nagy családjának a tagjai”-t, hogy „Keleten és Nyugaton” egyaránt legyenek „egyek a szabadságért és a békéért” folytatandó munkában. „Béke és szabadság!” — mondta szószertint. „Kialtsátok e szavakat, fennen hirdessétek és valósítsátok meg! Kormányzóitok pedig legyenek hűséges tolmácsai a ti valódi érzelmeiteknek és vágyaitoknak... Az Isten neve, amely egyértelmű a szabadság és a béke nevével, legyen a jóakarátú emberek lobogója, a népek és nemzetek köteleke, a jel, amely által megismerik egymást a testvérek.

A pápa felhívása, illetőleg annak megszívlelése és követése 25 év múltán is változatlanul érvényes és minden jóakarátú keresztény ember számára lelkiismereti kötelesség. Mert igaz ugyan, hogy — éppen a szabadságharc eredményeként — némileg javult Magyarországon a helyzet, de hol van hazánk és népünk még a szabadságra épült és a szabadon élvezett békés élettől?

Az ország változatlanul orosz megszállás alatt van és nem a nemzet bizalmából, hanem az idegen urak kegyéből hatalomra került kormány beszél és intézkedik a magyarság nevében. A „népi demokráciá”-nak titulált kommunista pártidiktatúra elleni állásfoglalás büntendő cselekménynek számít.

Nyugati értelemben vett vallásszabadságról sem lehet beszélni. Az egyházak az ateista kormányt kezében tartó Kommunista Párt irányítása és ellenőrzése alatt állnak. Az Állami Egyházügyi Hivatal korlátozó intézkedései miatt egyre szűkebb keretek közé szorul a gyerekek hitoktatása, bizonyos társadalmi rétegek csak titokban gyakorolhatják a vallásukat és a keresztény hitvédelemnek semmiféle lehetősége sincsen arra, hogy felvegye a harcot a kizárólag kommunista kézben levő sajtó, rádió és televízió ateista propagandájával.

Karácsony éjjelén azzal a kéréssel térdeljünk le az Isteni Gyermeke jászolya elé, hogy otthoni testvéreinknek adja meg a hazafiságban és a hitben való állhatatosság kegyelmét. Az újesztendő előestéjén pedig tegyünk fogadalmat, hogy mi szabad világban élő magyarok 1982-ben befogadó országainkban az eddiginélis buzgóbban és kitartóbban akarjuk képviselni magyar hazánk és keresztény egyházunk szent ügyét.

Az élet szava

„Ime az Úr szolgálóleánya, legyen nekem a Te igéd szerint”. (Lk. 1, 38)

A szentírás szakasz közismert. A názáreti fiatal lányt, Máriát fölkeresi az Úr angyala és hírül adja, hogy ő lesz a Messiás édesanyja. Mária szüzességet fogadott, és ezért csodálkozva kérdezi: „Hogyan válik ez valóra?” Egy jelet kér az isteni küldöttől. Az angyal Mária rokonára, Erzsébetre hivatkozik, aki idős és meddő léteire most gyermeket vár: „Mert Istennél semmi sem lehetetlen.” Mária így válaszol:

„Ime az Úr szolgálóleánya, legyen nekem a Te igéd szerint”.

Mária feltétel nélkül megbízik Istenben, teljesen átadja magát Neki. Ezért lesz az isteni terv egyik főszereplője. Egyszerűsége, szabad döntése szeretetből fakad. Nem a rabszolgák vak engedelmisségével cselekszik, hanem gyermekként viselkedik Atyjával, Istennel szemben. Válaszában elfogadja az Ő akaratát:

„Ime az Úr szolgálóleánya, legyen nekem a Te igéd szerint”.

Isten engedelmisséget kíván tőlünk. Az üdvtörténet Ábrahám engedelmisségével kezdődik. Krisztus Mária engedelmissége által jött el közeink, és szintén engedelmisségből hagyta el ezt a világot. Isten tervei olyan emberek által valósulnak meg, akik feladatukat alázattal és tettekre lépéssel vállalták.

Az „Úr szolgálója” kifejezés nemcsak alázatra utal. Magas rangot, rátermettséget is jelent. Ezt használja az Ószövetség Ábrahám, Mózes, Dávid és a próféták esetében is. Mária ezzel méltóságát, nagyságát is kifejezi. Szavai megmutatják nekünk, hogyan kell keresztényként leélnünk életünket. Magatartásunk Istennel szemben egyszerre legyen a passzív „rendelkezéssre állók” és az aktív „kész vagyok Uram”.

A Mennyei Atya ugyanis nemcsak Máriát hívta, hogy Krisztust a világnak ajándékozza. Más-más formában, de mindannyiunknak az a feladata, hogy Krisztusnak teljesen átadjuk magunkat. Pál apostollal együtt ekkor méltán mondhatjuk: „Nem én élek már, hanem Krisztus él bennem.”

Lehetséges ez egyáltalán?

Ha az isteni szót a szentmisén, az evangélium gyakori olvasásakor ugyanolyan készségesen fogadjuk magunkba mint Mária, akkor igen. Nyisd ki te hát szíved és figyelj, mert nem ember, hanem Isten szól hozzád. Krisztus szavai szerint menj és cselekedj! Pillanatról pillanatra éld az evangéliumot!

Ha ez sikerül, eljön benned Krisztus ide a nagyvárosi forgatagba, az irodákba, az iskolákba, otthon a családba, mindannyiunk közé. És ami még fontosabb: a benned élő Szeretet szikrákat gyűjt környezetemben. Minden megváltozik, a világ egységessé, emberibbé válik. Csodálatos élmények várnak rád.

Chiara Lubich

PROF. DR. MEHRLE TAMÁS OP:

A mennyország

Az örök életről beszélve, elsősorban a mennyországra gondolunk. A katolikus Egyház tanítása szerint a tisztított csak átmeneti állapot és a világítélettel teljesen megszűnik. A pokol örökké tart ugyan, azonban inkább örök halált, mint életet jelent: akik elkárhoznak, nem tudnak meghalni, de az életnek mégsem örvehetnek, elesnek az igazi örök élettől, mely nem egyéb mint Isten örök életében való részesedés. Ily értelemben kell értenünk a magyar gyászének kérését: „Ments meg engem, Uram, az örök haláltól, ama rettenetes napon minden bajtól”.

A MENNYORSZÁG MISZTÉRIUM

Az örök élet nem pusztán csak a lélek halhatatlanságát jelenti. Arról vitatkozni lehet, hogy a természetes ész erejével egyáltalán be lehet-e bizonyítani a lélek halhatatlanságát. Ez nagyrészt attól függ, milyen filozófiai alapelvekből indulunk ki. Hitünk azonban nem filozófiai elvokon, hanem Isten kinyilatkoztatásán alapul. Már pedig a kinyilatkoztatásnak tagadhatatlan tanítása, hogy a földi élet csak próbatétel, az igazi élet csak a földi élet elmúltával kezdődik s nemcsak a lélekre, hanem a feltámadott testre, tehát az egész emberre vonatkozik. Az örök élet, vagy ahogy mondani szoktuk a mennyország, igazi misztérium, mert sem létezését, sem a mibenlétét bizonyítani nem tudjuk. Ahogy nem tudjuk elképzelni az örök kárhozatot, úgy az örök élet hitigazsága is hozzáférhetetlen képzeletvilágunk számára. Legfeljebb földi életünk élményeit vehetjük alapul s azokat analogikusan értelmezhetjük. Így földi életünkben megismerkedünk a szenvedésnek, a fájdalomnak minden nemével. A kárhozatot tehát mint hatványozott szenvedést valahogyan el tudjuk képzelni, jobban mondva meg tudjuk érteni. Tagadhatatlan az is, hogy földi életünkben sok örömben van részünk: szellemi és testi élvezetet ismerünk, s így valahogyan megsejthetjük, mi is az örök boldogság. Igaz, tudjuk, mi az öröm, mi az élvezet, de tapasztalatból nem ismerjük a boldogságot. Amit felületesen boldogságnak nevezünk, már mulékonysága miatt sem igazi boldogság. A boldogságtól ugyanis elválaszthatatlan az örökkévalóság tudata. Mielőtt tudomásul vesszük, hogy valamilyen örömünk véget ér, máris el kell ismernünk, hogy nem vagyunk maradéktalanul boldogok. Ez viszont azt is bizonyítja, hogy nemcsak az örök élet misztérium, hanem mi emberek is titokzatos lények vagyunk. Egyrészt vágyódunk a teljes boldogságra, másrészt mégsem tudjuk, mi ez a boldogság. Bol-

dogok szeretnénk lenni, de épp mert a maradéktalan boldogságra törekszünk, a földi életben sohasem vagyunk boldogok. Persze, aki nem hisz, mondhatja, hogy az emberi léleknek ez a boldogság utáni vágya még nem bizonyítja, hogy annak elérése lehetséges is, inkább arra szolgál, hogy cselekvéseinknek dinamizmust, feszültséget, perspektívát adjon. Hitünk azonban arról biztosít minket, hogy ez a boldogság utáni vágyunk Istenben teljesülhet és teljesül is, ha kegyelmével közreműködünk. Számunkra tehát a boldogság nem elvont fogalmat jelent, mely megengedi, hogy földi életünk öröm-élményeit mintegy viszonylagosítsuk és mindig tökéletesebb dologra törekedjünk, hanem igazi elérhető célt, azt a célt, melyre egész földi életünk útjának irányulnia kell.

A SZENTÍRÁS TANÍTÁSA

Az örök élet mibenlétére következő cikkeinkben még kitérünk, már amennyire ez a hit fényében egyáltalán lehetséges. Az a tény, hogy hitünk igazságtalanságai misztériumok, nem jogosít fel arra, hogy hallgassunk róluk és hívő megfontolás tárgyává ne tegyük őket. A hit alázatát követeli tőlünk: az igazság mindig értelmünkhez szól, még akkor is, ha teljesen nem tudjuk felfogni. Ez alkalommal csak egyetlenegy szentírási szöveget idézünk részletesen, mely megrendítő képekkel írja le a gonoszok és igazak örök sorsát. A Bölcsesség könyve, mely a Krisztus előtti században íródott, világosan, bár költői képek segítségével tanítja az igazak örök boldogságát és a gonoszok örök kárhozatát. Az istentelenek „csalfa észjárásuk miatt azt mondogatják egymásnak: Rövid és szomorú az életünk; nincs orvosság az ember halála ellen, és nem ismerünk szabadítót az alvilágból. Hiszen véletlenül keletkezünk, és majdan úgy leszünk, mintha sose lettünk volna. Hisz orrunkban csak füst az élet lehelete, és a gondolkodás csupán szikra szívünk lüktetésekor. Ha elalszik, testünk hamuvá lesz, a lélek meg elillan, mint a lenge szellő. Idő múltán még nevünk is feledésbe merül, és senki sem gondol többé tetteinkre. Életünk elmúlik, ahogy a felhőnek nyomavész, eloszlik mint a köd... Életünk csak egy árnyék tovasuhanása, és halálunk nem ismétlődik meg, mert le van pecsételve, és nem tér vissza senki. Rajta hát! Élvezzük a jelenvaló jókat! Használjuk ki buzgón a világot mint ifjúkorunkat! Töltekezzünk pompás borral, mirhával s ne nélkülözzük a tavasznak egyetlen virágát se! Koszorúzzuk magunkat festő rózsákkal, még mielőtt elhervadnának... Leskelődjünk az igazra, mert tenhünkre van. Szembeszáll tetteinkkel... Dicsekszik, hogy ismeri az Istent az Úr gyermekének mondja magát” (Bölcs 2, 1-13). A szentíró a következőképpen itéli meg az istentelenekeket: „Így gondolkodnak ők, de tévednek, mert gonoszságuk vakká tette őket. Nem ismerik Isten titkos szándékait. Ezért sem az erény jutalmát nem remélik, sem a tiszta lelkek díját nem tudják becsülni. Isten ugyanis halhatatlanságra teremtette az embert, és saját lényének képmásává tette... Az igazak lelke azonban Isten kezében van, és győzelem nem érheti őket. Az istentelenek szemében úgy látszott, hogy meghaltak; a világból való távozásu-

kat balsorsnak vélték, elmenetelüket megsemmisülésnek. De békességben vannak. Mert ha az emberek szemében szenvedtek is, a reményük telve volt halhatatlansággal. Kevés fenyítés után nagy jótéteményben részesülnek, mert Isten próbára tette és magához méltónak találta őket. Mint aranyat a kohóban, megvizsgálta és elfogadta őket égő áldozatul. Látogatásuk idején majd felragyognak, és olyanok lesznek mint a szikra, amely a tarlón továbbharapódik. Nemzetek felett itélkeznek majd és népeken uralkodnak; s az Úr lesz királyuk mindörökké. Akik benne bíztak, akkor majd megismerik az igazságot, és akik hűek voltak, szeretetben nála maradnak, mert kegyelem és irgalom lesz

Ki volt „Jean Paul“?

Jean Paul Renard abbé a franciaországi „Présence du Cardinal Mindszenty“ — „Mindszenty Biboros Jelenléte“ mozgalom megindítója, ez év július 28-án 79 éves korában meghalt.

Ki volt ez a Jean Paul Renard, a francia ellenállás hőse?

Mielőtt a II. világháború vihara őt is elsodorta, plébánosa volt a Miraumont-i csendes francia plébániának. Amikor pedig Franciaországnak Hitler hadai előtt le kellett tennie a fegyvert, Jean Paul Renard annyi francia hazafival együtt alámerült a földalatti ellenállásba. Itt „Jean Paul“ név alatt lelke és hőse lett Picardiában a nemzeti ellenálló mozgalomnak, míg 1942. november 11-én a német Gestapo kezére került. 1944 januárjáig különböző politikai börtönökben sanyalódik, végül a hírhedt Buchenwald-i táborba kerül és onnantól földalatti hadiüzembe, a „Dóra poklába“, ahol a híres V2-t gyártották. Innét az oroszok szabadították ki, az amerikaiak pedig visszazárálták szülőföldjére, Picardiába, 1945-ben.

Franciaország a nemzeti ellenállás hőseként fogadta, s a legmagasabb háborús kitüntetések után, 1973-ban a francia Becsületrend Parancsnoki tisztét is megkapta.

A halott Jean Paul Renard öbét, a francia ellenállás híres „Jean-Paul“-ját 1931 július 31-én az ősrégi Amiens-i székesegyházban teljes egyházi és katonai pompával búcsúztatták.

Ez a francia „ellenálló“ pap lelki és sorstársának tekintette a nagy magyar hitvalló és mártír bíboros primást, **Mindszentyt**. Ugyanakkor, amikor az otthoni magyar hierarchia Mindszenty-nek még a nevét sem merie kimondani, ez a francia pap, az ellenállás hőse, a jelen Katolikus Egyház legnagyobb és leghősebb alakjának vallotta Mindszenty magyar primást. Cürgető szívügye lett Mindszenty halála után, e legnagyobb ellenálló katolikus főpap emlékének megőrzése a Világegyházban és tisztelésének terjesztése. Minket, magyarokat, is megszégyengítte, Strasbourg-ban elsőnek alapította meg a „Mindszenty Biboros Jelenléte“ baráti körét és kezdte meg a boldogárváztási mozgalmat sokezer aláírást gyűjtve és ismételt kopogtatva a Vatikán kapuján.

Máriacellbe közben háromszor vezetett Strassburg-ból francia záradókatot.

Mindannyiunk előtt emlékezetes marad 1979. június 16-a Máriacellben, amikor ez a szikár, magas francia abbé „Jean-Paul“, Mindszenty bíboros Máriacelli sírja előtt imádkozott, utána pedig a helytartó előtt mozgalmát a Máriacelli Szűzanya oltalmába ajánlotta. Még szinte a fülünkbe csengenek ennek a francia papnak finom, halk és mégis tiszta szavai, ott az esti fényárban uszó Máriacelli kegyortár előtt...

Röviddel halála előtt, 1981. május 6-án, Jean Renard abbé Strasbourg-ban Mindszenty József halálának hat éves évfordulóján több magyar lelkész jelenlétében homíliát mondott, amit Fülöp

választottainak osztályrésze... Igen, az istentelenek reménye olyan mint a szélforgatta polyva, mint a könnyű hab, amit a vihar kerges, mint a füst, amit dcszlat a szél, mint a vendég emléke, aki csak egy napig maradt. Az igazak azonban örökké élnek, és az Úrban van jutalmuk, és a Magasságbeli viseli gondjukat. Így elnyerik az Úr kezéből a dicsőség országát s a szépség koronáját, mert jobbajával oltalmazza és karjával védelmezi őket” (Bölcs 2, 21 - 3, 9; 5, 14-16). Mily megrázó a halál utáni sors alternatívájának e költői képekben történő esetelése! Krisztus Urunk isteni tekintélyével megerősítette ennek az őszövetési írásnak tanúságtételét. Az utolsó itéletéről szóló példabeszédet e szavakkal zárja le: „Ezek — t. i. akik nem állták meg a földi élet próbáját — örök büntetésre mennek, az igazak meg az örök életre” (Mt 25, 46).

Gergely, Lyon-i magyar lelkész Renard abbé „Hattyudalá“-nak nevezett.

Pünkösdi időben voltunk, a miseruha színe piros lett volna, de a celebráns, Jean Renard abbé, mégis szándékosan fehér miseszínt választotta, ezzel a megjegyzéssel: „Ez a Föltámadás színe!”

Ebben a szentbeszédben, Jean-Renard abbé párhuzamot vont Szent Athanáz IV. századi püspök és Mindszenty bíboros között: Szent Athanáz is többször száműzték honfitársai hajlíthatatlan hűségéért egyházához és hitéhez...

A nagy püspök, Szent Athanáz, Jézus Krisztus Isten-fiúságának a rettenthetlen védője volt a IV. században; ugyanennek az Úr Jézus Krisztusnak jogaiért küzdött Mindszenty József a bolsevista ateizmussal szemben a XX. században Magyarországon. És ugyanazzal a halált megvető bátorsággal. — Az Úr választja ki a főpásztorokat, akiket az ő népének élére akar állítani. Ezért van annyira áthatva a lelkiismeretük attól a felelősségtől, ami rájuk hárul: a hit tartalmát teljes épségében átadni a hűveknek. (Szt. Fulgentius). — A bíboros ezt jól tudta, ezért figyelmeztet lefordása előtt még: „Ha én valaha valami ellenkezőt állítanám (a mi Krédónknak), ez egyedül kényszer hatása alatt történék!” — Ez a kényszerhelyzet elérte őt, miután letartóztatták először a nyilasok, később a kommunisták.

„A püspök“, mondja Szent Pál apostol, „az Isten sáfara“, és ez a funkciója még szorosabban a hazájához fűzi őt... Számotokra ma a Ti Hazátok királynője a Magyarok Nagyasszonya. — Ezért találkozik az ember ott Nálatok azzal a forró hittel, amit én Máriacellben tapasztaltam, amikor a bíboros sírja előtt rossz lábammal heves fájdalomtól gyötörve álltam.

Egész délután egyedül ott maradtam a sírnál, hogy lássam, hogy fejezik ki Magyarországi fiai és lányai mély tiszteletüket az előtt, aki volt és aki marad a Haza reménye.

Az abbé ezután emlékezett a „Mindszenty Jelenléte“ -közösség főtalálására Szűz Mária Széplőtelen Szívének, és arra, hogyan kezdett a tömeg erre magától magyarul énekelni; ami arra emlékeztette őt, hogyan támogatták az izraeliták Mózes le-lehanyató karját mialatt a seregei harcoltak... Azután ismételve az Arkangyal üdvözlését Szűz Máriához: „Üdvözlegy Mária...“ elkezdte imádkozni azzal a bensőséggel, ahogyan csak ő tudta azt tenni: „Szent Szűz Mária, Isten Anyja, imádkozzál érettünk! Magyarorszag Királynője, Franciaország Királynője, Lengyelország Királynője, — nem bonyhat el minket soha!... Ha Lengyelország le tudta magáról rázni a materialista ióát, ez azért van, mert imádkozik. Könvörögve kérlek, érezzétek a felelősséget Ti is Hazátokkal szemben!”

A végén, mintha csak visszazárt volna a földre, a legegyszerűbb hangon fejezte be: „Adj meg nekünk az Úr, hogy mindig megmaradjunk Nagyasszonyunk szeretetében!” H. F.

Az Életünk
minden
olvasójának
kegyelemteljes
boldog
Karácsonyt
kíván
a Szerkesztőség

A hitoktatás helyzete Franciaországban

A nagytekintélyű francia napilap, a „Le Monde“ egyik hétfői számában figyelmet érdemlő tanulmányt olvashattunk „A katekézis ma“ címmel. A csaknem egész oldalt kitevő írás megállapítja, hogy a katekézis Franciaországban (éppúgy mint Nyugaton mindenütt) kisebbségi helyzetbe jutott. Az iskolai osztályok kb. egyharmada, vagy inkább csak egynegyede jár hittanra. Tudni kell, hogy Franciaországban a katolikus iskolák az összes iskolának mintegy 20 százalékát teszik ki s még a felekezeti iskolákban (főleg a gimnáziumokban!) sem kötelesek a szülők illetve a tanulók hittanra beiratkozni.

De érdekl-e egyáltalán a mai fiatalokat a hit? — kérdezi a „Le Monde“ írója —, azokat a fiatalokat, akik még a vallás látható jelképeitől is megüresedett világban nőnek fel? A szerző szerint talán éppen ezért, ha nem más, Jézus személye s az Evangélium egyes szakaszai föltétlen érdekl-ik őket. Sőt az élet és az ember alapvető kérdései, amilyen Isten, halál, bűn, szenvedés stb. talán még jobban foglalkoztatja őket, mint az előző nemzedékeket.

A vallásoktatás, mely századok óta kizárólag a papság feladata volt, az utóbbi évtizedben a papi hivatások rohamos csökkenése folytán, több mint 80 %-ban világiak tevékenységévé vált. Napjainkban Franciaországban nem kevesebb mint 130 ezer! önkéntes világi „hitoktató“ működik. Megváltozott a mai hittantanítás stílusa vagy inkább módszere is. Ma nem hagyományos értelmű „tanítás“ folyik, hanem hitbeli kérdésekről való eszmecseréről, „vitáról“ beszélhetünk. Ez természetesen a vallásoktatókat is nagyobb feladatok elé állítja. A nem éppen rózsaszínű helyzetképet adó cikk is megállapítja, hogy a világi hitoktatóknak gyakran csak halvány fogalmaik vannak a hit dolgairól, a hitbeli, teológiai problémákról. A történelem folyamán azonban a keresztények sohasem problémamentesen éltek meg és adták át a hitet, hanem legtöbbször szellemi és erkölcsi rengések közepette.

Ugyancsak ez volt a témája P. Gervaise, a francia püspöki kar katekézissel megbízott delegátusa egyik legutóbbi előadásának, melyet a párizsi érsekségen tartott. A P. Gervaise szerint a katekézist szolgáló új irányzatok, — mondhatni: reformok — célja nem a mindenáron új módszerek al-

kalmazása; a cél a hit átadása, a mi hitünké, gyermekeink hite, és ne is legyen semmi más! — hangsúlyozta az előadó. Azt mondjuk — folytatta — hogy Isten igéje: Élet. De élet-e, élő-e a hit, vagy csak üres, moralizáló frázis? Mikor „agymosás“ a hittan és mikor az Élet átadása? Eszünkbe kell jusson II. János Pál pápa beszédeinek és a „Catachesi tradendae“ kezdetű pápai tanítás gyakran visszatérő ösztönzése: Életörömet kelteni! — Miért értik meg a fiatalok egyes előadásainkat, és egyebet miért nem? Ismerjük-e a fiatalokat, a családokat, a társadalmat, akiknek át akarjuk adni a hitet? Minden társadalom gondoskodik azok kiképzéséről, akiknek feladata az ifjúság nevelése. Ez Egyházunknak is egyik fő hivatása, ahogy ezt II. János Pál pápának a magyar Egyházhöz és magyar katolikusokhoz intézett levelei hangsúlyozzák.

Előadása végén P. Gervaise felsorolta a párizsi érsekségnek a világiak részére életre hívott kiképző tanfolyamait és egyéb intézményeit. Végül felszólította a keresztény közösségeket: vállaljanak több felelősséget és áldozatot a fiatalok s a hit tanítása érdekében. **Párizsi figyelő**

Godó atya szabadulása

Elbocsátották a börtönből a Romániában működhető 10 jezsuita páter egyikét, a 67 éves **Godó Mihály** t. Godó atyát hat évi börtönrre ítélték és két éve volt már fogságban. Azzal vádolták, hogy sikkasztott. Godó ugyanis 140 ezer lejt gyűjtött össze templomépítés céljára, a hatóságok ezt akarták büntetőeljárás alá vonni. Számos nyugati katolikus egyesület közbelépett, tiltakozott az eljárás miatt és bizonyította Godó atya ártatlanságát. A jezsuita rend római központja, holland katolikusok, nyugat-német politikusok és az Amnesty International egyaránt felemelte szavát Godó atya szabadonbocsátása érdekében. Az akció sikerrel járt, a jezsuita páter ismét szabad.

MEMORANDUM A ROMÁNIAI VALLÁSÜLDÖZÉSÉRŐL

Alexandru Mircea atya, a Spanyolországi romániai katolikus misszió vezetője közölte, hogy három, a mai Romániában élő és titokban felszentelt püspök memorandumot juttatott el a madridi konferencia titkárságához. A három püspök nevét, érthető okokból, nem közölték a nagy nyilvánossággal. A püspökök a memorandumban visszatekintenek a katolikus egyház kommunista üldözésére s elmondják, hogy egy millió hétszáz ezer görögkatolikus hívőt 1948 december elsején arra kényszerítettek, hogy csatlakozzon a 15 milliós ortodox egyházhöz. Ezzel megszűnt a görögkatolikus egyház autonómiaja. Azok közül, akik nem voltak hajlandók a csatlakozásra, többeket megkínóztak, sőt megölték. Hasonló módszerekkel lépett fel a kommunista állam az evangélikus és a református egyházzal szemben is. Az előbbi az erdélyi szászokat, az utóbbi az erdélyi magyarokat sújtotta. Mint minden kommunista államban, Romániában is megkezdődött a hívő személyek diszkriminálása, az iskolákban épp úgy, mint a munkahelyen. Egymást követték a letartóztatások, kínzások, sőt a Szovjetunióból ismert módszer, az emegőgyintézetbe való be- kényszerítés sem hiányzott. A Madridba eljuttatott memorandum szerzői maguk is hosszú börtönbüntetést töltöttek ki. A memorandumban most hangoztatják: köteleességüknek érzik a meghurcoltak és a mártírok munkáját folytatni, a Romániában élő katolikusok hűek akarnak maradni a római pápához és követelik a teljes vallásszabadságot. További követeléseik: állítsák vissza a görögkatolikus egyház autonómiaját, adják vissza a lefoglalt templomokat, engedélyezzék a szabad istentiszteletet: az egyháznak legyen meg a joga a tömegtájékoztatás intézmények, a rádió és televízió igénybevételére; ezen kívül az egyház visszaköveteli nyomdait, kolostorait és a papi szemináriumokat.

- i - y

CSONKA EMIL:

Biztató jelenségek

— A 25. ÉVFORDULÓ MÉRLEGE —

Az 1956-os szabadságharc 25. évfordulójával meg lehetünk elégedve. Korainak, feleslegesnek bizonyultak azok az aggodalmak és félelmek, és sikertelenné azokat a Budapestre szüggertelt feltételezések, hogy „a világ már úgys elfelejtette“. Ha mi kishitűek voltunk, s ha a budapesti rezsim elbizakodott volt, úgy mind a ketten tévedtünk. Persze, voltak a kishitűségre: az elmúlt évtized világpolitikai fejlődése nem kedvezett 1956 emlegetésének. A kommunista rezsim is hátszelet kapott az ún. „enyhülési“ politika évtizedében s nem ok nélkül remélhette, hogy a 25. évfordulóra a világ végképp elhallgat a magyar 56 emlegetésével.

Nem így történt. Olvasva a világ legkülönbözőbb pontjairól befutó jelentéseket, láthatjuk, hogy a világ emlékeztében elevenen él a magyar szabadságharc, az évforduló ünnepeire a legtöbb országban neves külföldi politikusok is eljöttek, beszédet mondtak vagy dísztáviratot, üzenetet küldtek. Miniszterek, rangos politikusok, tekintélyes közéleti személyiségek, püspökök és egyetemi tanárok vállaltak szónoki szerepet vagy díszelnökséget. A magyar ünnepeken néha oly sokan vettek részt, amire a rendezők nem is számítottak, némely európai városban a kétszerese jött el annak, mint amit a rendezők legmerészebb álmukban hinni mertek volna. Vagyis: ha valami, 1956 emléke még ma is megmozgatja az évtizedek hétköznapjai sodrában csüggedő vagy fáradó magyarságot, a magyar emigrációt. 1956 elevenen él, negyedszázad után is, fénye nem halványul, hanem értelme mélyül, történelmi hatóereje és vonzóereje még tartalmasabb.

Meg lehetünk elégedve a világsajtóval is. Nem volt olyan tekintélyes világ-lap, amely mellőzte volna a 25. évfordulót. Műfaji változatossággal, az akkori események krónikájával, történelmi riportokkal, szemtanú-emlékezésekkel s a mai helyzettel foglalkozó beszámolókkal álltak elő a nagyobb és kisebb lapok. Megszólaltak az 1956-ban, a forradalmi napokban Budapestre küldött hajdani tudósítók s ahogy ma leírták ekkori élményeiket, az mindennél szemléletesebben mutatta: életük legnagyobb élménye volt látni, ahogy egy nép síkra száll a szabadságért, az örök emberi értékekért. Ha csak ez maradt volna 56-ból, ez a külföldiekre gyakorolt kitérőteletlen élmény, már akkor is óriási dolog lett volna. De többről van szó. A világsajtó cikkei, folyóiratok értekezései egyként mutatják: a világtörténelem nagy, klasszikus forradalmi közelejtik szabadságharcunkat, így könyvelik el. Más szóval: számon tartják — örökön örökök. A világ-lapokhoz hasonlóan külön-műsorokat (jobbkat, gyengébbeket, de mindegy) készítettek, a cselekményt vagy a riport-témát mindig 56 köré fonva. Megszólaltak vagy megjelentek ezekben az adásokban az 56-os apák fiai, gyermekei is, annak bizonyosságaként, hogy 1956 éposza nemzedékről-nemzedékre öröklődik. Méghozzá: aképpen öröklődik. Mert például az ifjú nemzedék mohón tanulmányozta erre a 25. évfordulóra, hogy 1956-ban mi történt, miért történt? Hogy csak egy példát említsünk: a Burg Kastli magyar gimnázium diáklapja körkérdést intézett magyar és külföldi szaktekintélyekhez 1956-ról. Egyáltalán: a magyar öntevé-

kenység a külföldi, vendéglátó államok bekapcsolására örvendetes és eredményes volt.

Egy pillantást kell még vetni a kommunista rendszer magatartására. 25 év után először a rezsim bővebben szólt 1956-ról. Nem volt, nincs benne köszönet. A „Népszabadság“ nagy „történelmi“ cikksorozata, vagy a „Társadalmi Szemle“ „tanulmánya“ egyaránt azt mutatja: még mindig csak „ellenforradalom“-nak látják. Még mindig csak a forradalom eltiprása után kiagyalt szövegeket hangoztatják: a külföld szervezte, nyugati militarista körök aknamunkája volt, résztvevői vagy fasiszták voltak, vagy félrevezetett jóhiszeműek. A mai budapesti rezsim szerint mindenki részt vett ebben a forradalomban, csak a magyar nép nem.

A rendszernek gondja volt arra is, hogy külföldön jól felkészüljön a 25. évfordulóra. Ért is el sikert, de nem olyan mértékben, mint pl. a 20. évfordulón. Sikert megnyernie több világ-lapot és külföldi riportert arra, hogy „jó, írjon 1956-ról, de írja meg, hogy most már Magyarország valóságos népidemokrata paradicsom, mintaállam, nincs már semmi baj“. Ez, mondom, csak korlátolt mértékben sikerült, mert a lapok 56-ot ünneplő cikkeinek arányához viszonyítva ez a lelkendezés sok helyen hatástalan maradt. Ahol a hazai rezsim mégis front-törést ért el, például a hivatalos osztály-médiánál, ott annyira túl lőtt a cél, hogy kiváltotta az ellenreakciót. Az osztrák nagykövetség élesen bírálta, hogy a „Népszabadság“ h. főszerkesztőjének, a Rényi néven ismert elsőszámú agitátornak megengedték: mind a bécsi televízióban, mind a rádióban terjeszthesse az 56-os „ellenforradalomról“ szóló tételét. A társadalom tiltakozása nyomán aztán a nagy bécsi lapok is szóváltották a magyar kommunisták szerepeltetését illetően: „ami sok az sok“.

Ha a rezsim jól előkészített sajtópropagandája most nem volt olyan sikeres, mint a 20. évfordulón, abban természetesen szerepe van annak is, hogy a hazai közérzet romlik s ez már Nyugatra is kiszivárog. Ma már angol lapok írják, hogy a kommunista blokkban nem Magyarországon, hanem Keletnémetországban legmagasabb az életszínvonal, hogy Lengyelországban nagyobb mérvű a liberalizmus, továbbá, hogy Magyarországon is kezdi felemelni fejét a demokratikus ellenzék. A „Tagesspiegel“ c. vezető berlini lap írta épp e napokban a következőket: a magyar diákok autonóm, a párttól, a KISZ-től független szervezeteket óhajtanak, a katolikus ifjúság bázis-csoportjai, hívők és papok elutasítják a „hierarchia és állam szövegségét“, a baloldali intellektuelek a szocializmus és kapitalizmus közötti „harmadik út“ filozófiáját hirdetik, a társadalomban a földalati irodalom termékei járnak kézről-kézre, általánosan erősödik a nonkonformizmus.

Mindez megérett a 25. évfordulóra.

ELŐADÁS SZT. ERZSÉBETRŐL

November 19-én este a Magyar Művészeti Műhely müncheneri házában **Közi Horváth József** vetített képes előadást tartott Árpád-házi Szent Erzsébetéről, aki 750 év után is időszerű példakép: a szeretet forradalmára. Az előadást a KMEM müncheneri csoportja és a cserkészcsapatok rendezték.

Ó tiszta fénynél fényesebb...

(Magyarországi latin himnusz)

Ó tiszta fénynél fényesebb
szűzesség tiszta fénye.
Ó Imre, napnál ékeesebb
szép életed erénye.

Istápoljad panonjaid,
szűzes szokásra szoktasd,
csak az Igazság és a Hit
tüzes tettére oktasd.

Ifjú népedből fölrepülsz
az égbe, tűzi Csóva,
jóságodért szentekkel ülsz,
országod áldva-óva.

Hallgasd meg az imánk ezér,
kérünk, Istent imádvá,
vezess be, nyájas, szűz Vezér,
a fény örök bonába...

Virágkorodba hullsz te el,
Imrénk, szépség reménye,
kin nem fogott parázna csel,
ó mennyek szemefénye!

Híváságos néked e világ,
fölszállsz magasba végképp:
hallgasd meg e buzgó imát,
küldj a szívünkbe békét.

Óji büntől, mennyek Hercege,
lelkünk sóhajtvá áhit,
vond messze tőlünk a fene
poklok dübös kutyáit,

hogy majd veled az égbe ott
lakjunk, mi tiszta szűzünk
s fényes-fehér liliomot
zöld koszorúba fűzzünk.

Kosztolányi Dezső fordítása

SZAMOSI JÓZSEF:

A Nádasdy fogadalmi tükörkép története

Írtam már arról, hogy egy különleges és számunkra rendkívül becses fogadalmi kép, sok egyéb közt, a máriacelli bazilika kóruskarzatán az egyik ablakmélyedés falán található (hosszas-keresés után!). Nem lehet jól látni, mert magasan van. De nem ez a főbaj. Hanem az, hogy felügyelet és gondozás hiányában ki van téve az idő ártalmának, porosodásnak, sőt esetleg jóvátehetetlen rongálásnak.

Erről a fogadalmi képről eddig annyit tudunk, hogy ezüst keretben egy tükörrre festett Máriacelli Madonnát ábrázol s a latin felirat a lorettói litánia két sora: „Igazságnak tükré — Örömmünknek oka” — és hogy (közelebbi meghatározás nélkül!) egy Nádasdy gróf felajánlása 1697-ből.

Régebbi máriacelli leírások szerint a kép mindig a Kincstárban volt, az 1950-ben kiadott, P. Othmar Wonischtól írt „Beschreibung der Mariazeller Sehenswürdigkeiten II.” szerint is a Kincstár egyik üvegszekrénye fölött függött. Nyilván ez is, — akárcsak a Katalin kápolnából „száműzött” Árpád-házi Szent Erzsébetet ábrázoló gyönyörű olajkép — a bazilika 1954-es restaurálásának egyik magyar áldozataként került az eldugott, sötét helyre. Most hogy a Mindszenty Emlékbizottság tervbe vette a Szent Erzsébet képpel együtt ennek a régi magyar emléknak a rendbehozatalát, végre módunkban állt közelebbről szemügyre venni ezt a műalkotásnak is értékes, csaknem 300 éves fogadalmi tárgyat.

A tükörlap, amelyre a kép van festve, 70×53,5 cm. nagyságú. Maga a kép a máriacelli Szűzanyát mutatja aranyos ruhában, felhőkön állva. Lent az ötágú grófi korona alatt két egymásnak támasztott ovális címer van, az egyik a Nádasdyak ismert címere: kék alapon természetes nádasból felszálló vadkacsa. A két lebegő szalagon arannyal festett latin felírás a lorettói litánia már említett két sorát idézi:

SPECULUM IUSTITIAE
16 CAUSA NOSTRAE LETIAE 97

A rátétes kép kompozíciója, festési technikája *igazi művész* esetjére vall. A művész sűrű festékekkel dolgozott, kivált az ezüst- és arany festéket rakta fel vastagon (aranya semmit sem veszített régi ragyogásából!), míg Mária és a Gyermek arca, valamint a címerek már lazúrosabban kezelt festékekkel készültek és aprólékos finomsággal vannak kidolgozva.

Az alsó szalagon olvasható évszám (1697) arra enged következtetni, hogy a kép a kivégzett Nádasdy Ferenc va-

lamelyik gyermekének a felajánlása lehet. De melyiknek a 11 közül? — Erre vonatkozólag a képen látható, eddig senki által még nem vizsgált címer adhat feleletet. Nos, a Nádasdy kép „ismeretlen” címere, ahogy sikerült megállapítanom, az egyik legősibb Steiermark-i família, a *Schrattenbach-család* címerével azonos. Így most már tudjuk pontosan, hogy a tárgyalt fogadalmi kép melyik Nádasdytól való: attól, akinek Schrattenbach-lány a felesége. Ez pedig a Nádasdy családfán a négyes római számmal megkülönböztetett Ferenc — a kivégzett Nádasdy Ferenc (III) legidősebb fia — (apja halála után őrnagy a

A Nádasdy fogadalmi kép

rajnai hadseregben, 1714-ben lovastábornok), az ő harmadik felesége volt ugyanis Schrattenbach Róza. Az első feleség, Széchy Erzse és a második, Herberstein Margit is korán meghalt. A harmadik házasságból viszont 7 gyermek született, köztük a későbbiek során Mária Terézia legendássá vált huszárgenerálisa, ugyancsak Ferenc (V).

Mi volt a fogadalmi képen olvasható „örömmünknek oka”? — Csak találgatni lehet. Minthogy azonban 1696-ban jelent meg a török hódoltság alatt elvadult, lakatlanná vált, illetve a visszafoglalt területek („neoacquista földek”) hasznosításáról: tulajdonba-, vagy bérbeadásáról szóló rendelet, valószínűleg ilyen földet sikerült szerezniük. De az sincs kizárva, hogy a legfoglalt Nádasdy-vagyonból kaptak vissza, esetleg peres úton, jelentősebb részt. Egy régi kincstári ismertető szerint egy már kilátástalannak látszó peres ügyük kedvező fordulatáról kaptak hírt itt Máriacellben. Egyébként az egyik korán elhalt Nádasdy-fivér (Tamás) jószágait is ők örökölték. Szóval öröme volt okuk!

Meglepő, milyen jó állapotban maradt meg a közel 300 éves műtárgy. A tükör természetesen nagy foltokban vakotás lett, „megvakult” és a nemesen egyszerű, csak a sarkoknál díszített ezüstborítású keret megfeketedett. Ezek letisztításra várnak. Megújításra inkább a tükörlap szorulna bár — szerintem — ez az originális Madonnakép talán még szebben is hat a maga időmarta ódonágában.

Mindenesetre gondoskodni kell, hogy az egyedülállóan érdekes, és értékes magyar emléktárgy megfelelő helyre kerüljön, lehetőleg ismét a Kincstárban.

Cikkünk megírása óta a Nádasdy tükörkép szakszerű, teljes (kép és keret) restaurálása már folyamatban van. (Szerk.)

Az Egyház életéből

PÜSPÖKI JUBILEUM

Huszonöt évvel ezelőtt, éppen Szent Márton napján, amikor az 56-os magyar menekültek elárasztották a szomszédos Ausztriát, szentelték püspökké **Dr. Dr. László István** burgenlandi apostoli adminisztrátort. Fontos és nehéz feladat várta az új püspököt: megszervezni a II. Vatikáni Zsinat szellemében az új burgenlandi egyházmegyét Eisenstadt (Kismarton) székhelyen.

Nem volt könnyű feladat, hiszen az új püspök a német többségű hívek mellett erős horvát és számottevő magyar kisebbséget is talált az egyházmegyében. Az új püspök azonban abban a szerencsés helyzetben volt, hogy Pannonia, az egykori római tartomány szülőltje, amelynek nyugati végein évszázados sorsközösségben élt a három nemzet, a magyar, a német és a horvát, ő pedig nemcsak hogy bírja mindhárom nyelvet, hanem édesapja magyarszármazású, édesanyja horvát volt, iskolai neveltetése pedig német, ill. mindhárom nyelvű. Az egyházmegyének ez a többnyelvű jellege kifejezésre jutott a 25-éves évforduló ünnepi nagymiséjén az Eisenstadt-i püspöki székesegyházban, ahol már szép szokássá lett, hogy a püspöki nagymiséken az egyik szentlecke magyar nyelvű, a második pedig horvát nyelvű, és mindegyik olvasmány után ugyanazon a nyelven egy szép egyházi ének következik.

A jubileumi pontifikális misén ott voltak az Egyházak, a Szövetségi és a Tartományi Kormány képviselői és a hívek tömege, akik megtöltötték az ősi székesegyházat. Ott volt König bíborosérsek, Dr. Schoiswohl érsek Burgenland volt adminisztrátora, a zágrábi segédpüspök, Magyarországról a győri dómplébános, Kéry burgenlandi tartományi elnök és a különböző egyesületek és hivatalok vezetői.

König bíborosérsek ünnepi beszédében László püspök óriási egyházszerzői és lelkipásztori érdemei mellett, azon fáradozásait méltatta, amelyekkel sikerült az egyházmegye szolgálatában közös munkában engyesíteni az egyházi és a világi apostolokat.

A délutáni ünnepségen a nép, iskolásgyerekek, egyesületek, táncsoportok a maguk nyelvén fejezték ki hálájukat a Főpásztornak. Ezek között ott szerepeltek a mi magyarjaink is szép ősi énekeinkkel és hálásszívű ajándékaikkal.

*

Az „Ostpriesterhilfe“ nevű nemzetközi segélyszervezet eddigi vezetője, Werenfried van Straaten 34 éves munka után átadja az organizáció vezetését. A „Spek-pater“ néven ismert premontrai szerzetes a magyaroknak is mindig hű barátja volt. Három évtizeden keresztül gyűjtött, többek között magyar templomok felújítására és más egyházi célok megvalósítására. Werenfried van Straaten 1956-ban, a forradalom alatt Budapesten járt, nagymennyiségű gyógyszert és élelmet küldött és vitt Magyarországra. Nagy tisztelője volt Mindszenty bíborosnak, és a prímás Máriacelli temetésén ő mondta a szentbeszédet. Mint lelkipásztor továbbra is az Ostpriesterhilfe szolgálatában marad, s ezentúl is szerkeszti a hatszázézer példányban megjelenő „A szeretet visszhangja“ című kéthavi folyóiratot.

*

Basil Hume bíboros, Westminster érseke bejelentette, Angliában már elkészült a program II. János Pál pápa májusban esedékes látogatására. Május 28-ára várják a Szentatyát Londonban. Az angliai látogatás csúcspontja a hatalmas Wembley-Stadionban a pápa által mondandó mise lesz.

II. János Pál pápa egy római tudományos konferencia résztvevőit fogadta és ez alkalommal az európai kereszténység kulturális jelentőségéről beszélt. A kétezredik év táján az emberiségre leselkedő veszedelmek forrása a közös etikai és vallásos elvek széthullásában keresendő, — mondotta a pápa. A nyugati kultúra Európából indult el, ma viszont Európa maga is felelős a veszélyekkel teli helyzetért. Európának, magának is, mélyreható szellemi, erkölcsi és politikai megújulásra van szüksége, és ehhez sehonnan máshonnan nem meríthet erőt, csakis keresztény multjából és eredetéből. A pápa által felsorolt bajok és veszélyek: a nukleáris önmegsemmisítés, a harmadik világ robbanékony fejlődése, a nemzetközi terrorizmus és erőszak, végül politikai téren, a totalitarizmus, a totális diktatúra, amely a parlamenti demokráciákat is új és nehéz problémák elé állítja. A világnak — mondotta a pápa — nagy szüksége van egy a keresztény elvekben megújult Európára. A pápai nyilatkozat az „Incontri della rotonda“ elnevezésű római központban üléselő konferencián hangzott el.

*

A vatikáni rádió német műsora rövidesen előadja II. János Pál Karol Woytila korában írt színművét, illetve hangjátékát, amelynek a címe: „Az aranyműves boltja“. Sikerült olyan nagy művészeket megnyerni, mint Paul Hoffmann, aki a bécsi Burgtheater tagja.

Mikulás kisbetűrel

Legutóbb postai kézbesítő képében találkoztam a szamaritánussal. Egy képesítés egész oldalát szánta egy aprócska ügynek. Miért akarják visszacserezni postás-bácsiukat a hamburgi Bismarck-utca 62-84 sz. házak lakói? Tizenhét éven át vitte a postát százhárom lakásba. Annyira hozzátartozott az életükhöz Mikalansky Jani-bácsi, — mert így hívták — hogy nem tudnak belenyugodni távozásába. Mi történt vele? Felettesei áthelyezték máshová. Igaz, csak az utca túlsó oldalára. Kaptak helyette új levélhordót, pontos, rendes embert, de nekik a régi kell. Megindult az aláírásgyűjtés, kilincselés Jani-bácsi visszaszerzése érdekében.

Megszokták, megkedvelték? A tudósításból kiderült, hogy a postás nemcsak levelet-pénzt-újságot kézbesített, hanem derűt, sőt annál is többet, — h e z a g p ó t l á s t. Amikor ugyanis a szolgálati ideje letelt, civilbe öltözött és újra járni kezdte körzetét, hogy valamit tegyen „kunsaft“-jainak, amit maguktól megtenni nem tudtak. Ilyenkor a betegekhez és öregekhez vitt az útja. (Mennyien emlegetik őket és buzdítják a velük való törődésre a többi embert!) Egy 90 éves néninek rendszeresen elintézte a bevásárlást, a pincéből felhordta neki a szentet. Egy másik asszonynak, aki 84 esztendő, a házimunkák elvégzésével segített. Egy 74 éves férfi súlyos műtétje után az ő jóvoltából tanult meg újra járni...

Ha most új körzetében ugyanazt teszi majd, ki törődik a régiekkel? Két körzet kiszolgáltatására nem marad ideje. Akik bajukban, bánatukban rászoktak, persze most nem szeretnék elveszíteni.

Nem voltam rest és a nyomába szegődtem a különös postásnak. Két pohár sör világánál sikerült meginterjúvolnom.

— Maga — kétlábon járó Vöröske-reszt! — mondtam.

Kérdőn nézett rám.

— Vagy igaz keresztény? Minek nevezhetném?

— Nem szeretem a nagy szavakat — felelte. — Nevezzen esetleg M i k u l á s n a k. Persze kis kezdőbetűvel.

HERKÓ PÉTER

Noszlopi László (Budapest):

Rilke misztikus vallásossága

1975-ben volt Rilke születésének 100. évfordulója. A nagy német lírikus hazája Prága, ennek középkori varázsa hat rá. Aztán a végtelen orosz síkság nyílik meg előtte. Itt talál lelke Istenre, s az Isten-élmény mámorító gyönyörét foglalja versekbe. Ezek a versek (*Stundenbuch*, 1905) a misztikusok érzelme- és gondolatvilágát foglalják ihletett alkotásokba. Minden magasfeszültségű vallásos élménynek megvan a hajlama arra, hogy misztikus extázisba tonkolljon bele vagy legalábbis, hogy kiszakítson bennünket a bénító hétköznapi összefüggésekből. Utóbbi tekintetben misztika és lírai költészet rokon területet alkot, mind a kettő a végtelenre-törekvés egy formája, hiszen a líra mélyén mindig lapang egy világsóvárgás az örök, a tökéletes, a bensőséges iránt.

De másfelől Rilke egyúttal vérbeli modern költő is. Nálunk a „nyugatosok” legkiválóbbjai (Ady, Babits, Kosztolányi, stb.) Rilketől tanulták meg „az új időknek új dalait” énekelni. Rilke a modern német költészet legkiválóbb festőművésze, mégpedig *Rodin*, a szobrász hatása alatt. Legtöbb versét Kosztolányi fordította magyarra.

A költemény, mint általában minden művészi alkotás, szemléletes természetű. Vagyis a művész vagy a költő érzékelhető (elképzeltető) képek által fejezi ki érzelmeit és gondolatait, megismerésével, úgy mint a történelemelőtti ember szimbólikus, animisztikus, analógiás gondolkodása. A művész, a költő számára a valóság: a felszínen képek áradata, a mélységben lélek. A művész, a költő szemléletesen gondolkodik. A misztika ellenben a végtelenhez és örökváltozatlanhoz emelkedik fel, amely a maga világfelettségében, transzcendenciájában messze túl van minden földin és szemléletesen. Még a legelvontabb művészet, a zene sem képes igazán a misztika magasságába emelkedni. A legmagasabb dolgok felette állnak minden művészi vagy általában érzékelhető kifejezésformának. Amikor pl. a misén az úrfelmutatás perce elkövetkezik, túrheteren profanizáció volna, ennek hatna, még a legáhitatosabb ének is.

Hasonló a helyzet a misztikus eksztázis élményénél. A valódi misztika Isten önmagában mutatja meg, nem pedig egy fa vagy csillag képében (amint a pantheizmus véli), nem szemléletes alakban és jelképekben. A vallásos élmény e kicsúcsosodása felszabadít minden érzéki, szemléletes élmény alól.

A misztika lételeme tehát a szemléletlen, a költészeté a szemléletes. Ámde ebben az esetben hogyan lehetséges a misztikus vallásosság költészeté? Hogyan lehet kifejezni a kifejezhetlent?

Maguk a misztikusok, azt mondhatnók, rengeteg szót pazarolnak és bőbeszédűen magyarázzák azt a tapasztalatukat, hogy a misztikus élményről szavakkal egyáltalán nem lehet számot adni, mert az elmondhatatlan, beszéddel kifejezhetetlen.

Misztikus költészet mégis van. Már a XVII. században misztikus költő volt *Angelus Silesius* (valódi nevén *Johannes Scheffler*). A misztikus vallásosság modern költője pedig *Rainer Maria Rilke*; vallásossága nem kifejezetten keresztény, annyiban, hogy némi buddhizmussal ötvözőtt, anélkül, hogy

pl. a katolikus tanításoknak bármiben vagy bárhol ellentmondana. Minden mesterkéeltség, célzatosság nélkül, magas költői szinten bontakozik ki nála a keresztény misztika.

Rilke számára a dolgok vallásos értelmé titok és rejtély, amelyet mégis a költészet leplezetlenül nyílt világában tudott visszaadni. Amint a lélek a testben van elrejtve, éppúgy van minden lényeg a látszat mögé rejtve, de így a látszatok szimbólikája által ki is fejezhető. Itt azonban a látszat önmagán túl utal. Ime, a misztikus költészet kulcsa Rilke-nél. Vagy, amint már *Goethe* mondta: Minden mulandó csak hasonlat. Rilke számára a látható értelmé a láthatatlan. A misztikus költői megismerésben tehát kiküszöbölendő minden zavaró érzéki benyomás. Isten — Rilke számára — az érzék szempontjából a „homály”, az „alkony”, a „csend”; mérhetetlensége épp olyan átfogó számunkra, mint az érzékek számára az erdő, a tenger, az orosz síkság. Ugyanígy felfoghatatlan Isten a gondolkodás számára is.

Távol áll Rilke-től minden ál-misztika, a misztikának minden nem-komoly formája, amely a misztikát eszközül használja fel az élettől való megkönnyebbülésre és az élettől szemben való lustaságra, esetleg valami élvező, szenciációt hajhászó, kéjelgő állapot megindítására. Az ál-misztika az élet nehéz feladataival, a mindennap gondjaival, a társadalom közös ügyeivel szemben közönyre készlet, idegenkedve mindezekről. Itt azonban a misztika nem valódi, hanem csak ürügy a menekülésre a közösség szolgálatából az egyén individualista magányosságához.

ANGELUS SILESIUS:

(*Johannes Scheffler* 1624—1677)

„Az angyali vándor” verseiből

Bennünk a mennyország

Megállj! hová rohansz? A mennyország tebened!
Ha másutt keresed, Istent sohasem leled meg.

Az ártatlanság

Ki az, ki büntelen? Nem is kell kérdened:
A néma kis virág mindjárt felel neked.

Egyén a sokaságban

Miként az erdei madarak zengenek,
Külön dalt zengenünk együtt mért nem lehet?

Betlehem

Jézus a jászolon megszülethet ezerszer,
Ha meg nem születik benned is, nem menekszel.

A halhatatlan lélek

Én örök mécs vagyok, amely ég el nem égve:
Isten az olaja és lelkem az edénye.

A föltámadás

Naponta meghalok, de nem hiszem halálom:
Valódi életem holtomban megtalálom.

A szabad akarát

Majd azzá változol, amit kívánsz magadnak:
Vagy Istené leszel, vagy megmaradsz agyagnak.

A mennybe vagy pokolba

Magadban hordod a poklot s a mennyeket:
Amire vágyol itt, örökre megnyered.

Én, Isten gyermeke

Én, Isten gyermeke, megtérek tenyerébe:
Reám vall szelleme, a teste és a vére.

RAINER MARIA RILKE (1875—1929):

Az „IMAKÖNYV”-ből

Isten, te nagy...

— — — — —
*Te a jövő vagy, éj virradata,
a végtelenség síkján felviharzó.
Vagy éj s idő után harsány kakasszó,
vagy hajnali mise és szűzi tarló,
és idegen és halál és anya.*

*Te vagy a folyton változó világ,
ki a sorsból kiharsansz szabadon,
csak selypítgetnek panaszok, imák
és ismeretlen vagy, mint a vadon.*

*Te a dolgoknak mélyült mélye vagy,
mivoltodat némán elhallgató,
és másnak lát a földön minden agy,
hajónak part vagy és partnak hajó.*

Kosztolányi Dezső fordítása

nem birtokolni akarja azt, akit szeret. Egészen ősi és nagy belátás az, ami Rilke misztikus vallásos költészetének végső alapja, és amit Szent Pál fogalmazott meg először: „Mi most homályban és tükör által közvetve látunk, akkor azonban színről-színre”.

Erdélyi levél Bálint Lajos püspökké szenteléséről

„...Beszámolok Lajos püspökké szenteléséről, leírom az ordinációt és még néhány dolgot, mert tudom, hogy figyelemmel kíséred.

A szentelés menete így volt: szept. 29-én, az Egyházmegye védője ünnepén 10-kor pontosan kezdődött a szentelési szertartás. Egyedül *Jakab püspök úr* végezte a székesegyházban. A püspöki jelvények úgy biszem *Caritas*-ajándékok, szépek és stílusosak, Lajos nagy alázatosan fogadta és láthatóan igen megható volt. A szentelés az új oltárnál történt. Attól balra, tehát a püspöki épületek felé eső kápolnában foglaltak helyet a kultuszminisztérium küldöttei, 9 igazgató, az ortodox egyház képviselői, 4 püspök és más meghívottak, 2. ref., 1 unitárius püspök. A jobb oldali kápolnában Lajos rokonai, delnei, szentdomokosi és udvarhelyi meghívottak. A templom-hajóban nem meghívottak, főképp Csíkból voltak sokan, legtöbbjük székely ruhában. A székesegyház teljesen megtelt és még kívül is sokan maradtak. A kóruson a kántoriskolások énekkara igen szépen énekelt, kórus- és népénekeket. A papság helye a szentélyben volt. Mindnyájan karíngben és stórával voltunk, mintegy 300-an. A stallumok birtokosai is ott voltak a helyükön, szép pirosban.

A szentelési szentmise után „*lucernariumot*” tartottunk boldogult *Aron püspökért*. Az asszisztencia a kriptához vonult, majd onnan visszajövet a püspök: palotába. A meghívottaknak ebéd volt a püspöki és teológiai ebédlőben.

Magam a szentélyben voltam a szentelés alatt, de onnan átmentem az ortodox meghívottak mögé és így közelről láthattam mindent. Amint a *lucernarium* után vonultak be a püspökségre, éppen előttem haladt el az új püspök, sikerült gyűrűjét megcsókolnom, bár nem akarta engedni.

Hiányoltuk, hogy a szentelés előzetes meghirdetése, az egyházmegye híveinek ima-kilencede elmaradt. Mi néhányan magánszorgalomból megtartottuk. Azt is hiányoltuk, hogy Róma nem küldött senkit a szentelésre. A szomszédos országokból nem volt senki. Utólag tudtuk meg, hogy így engedélyezték.”

(aláírás)

Horváth Béla fordításai

Felhívás!

A Magyar Szentkorona-élmű Előkészítő Bizottsága 1981 november 25-én megalakult Münchenben magyar intézmények és szervezetek részvételével.

Célja, hogy Mattseban, Saizburg mellett, ahol a magyar Szentkorona 1945 április 24-től július 26-ig el volt ásva, méltó emlékművet állítson. A gránit-élmű felavatására 1982 koraőszén kerül sor. A szükséges anyagiak előteremtésére az európai és tengerentúli magyarság legszélesebb rétegeinek a bevonásával gyűjtés indult meg.

Az emlékművel kapcsolatos munkálatokról és a gyűjtésről, időről-időre a sajtóban tájékoztatunk.

Adományokat, megajánlásokat a következő bankszámlára: Mindszenty Emlekbizottság: S z e n t k o r o n a E m l é k m ű. Bay. Vereinsbank München Nr. 145625 kérik.

A Magyar Szentkorona-élmű Előkészítőbizottsága nevében:

Dr. Harangozó Ferenc

a Mindszenty-Alapítvány tanácsosa

Dr. Fáy Gedeon

a Ny. Európai magy. ref. Lelkigondozó-Szolgálat elnöke

Dr. Stankovich Victor

az Eur. Szab. Magyar Kongresszus elnöke

v. Katona Sándor

a Németorsz. Magy. Szervezetek Központi Szöv. elnöke

v. Radnóczy Antal

a Vitézi Rend h. főkanitánya, a Ludovikás Egyes. elnöke

ŐSZI TALÁLKOZÓ INNSBRUCKBAN

Az Innsbrucki Magyar Diákok és Akadémikusok Szövetsége és a Katolikus Magyar Egyetemi Mozgalom (KMEM) az október 23–25-i hétvégen tartotta 6. közös találkozóját a Haus der Begegnung-ban. Témája: „1956: a magyar kísérlet — korszaknyitó forradalom?” — önként adódott a Magyar Október 25. évfordulóján. Előadók voltak: Luzernből Horváth Árpád filozófus („A harmadik út forradalma?”), — Berlinből Balla Bálint szociológus (Ötvenhatot elsősorban mint magasabb rendű történeti jelenséget vizsgálta), — és a marburgi Herder Intézet tud. kutatója, Kenéz Csaba János történész („A lengyel út — Szolidaritás”).

A találkozót lezáró kerekasztal vitában: „Magyarország 25 év után”, többek közt Zsille Zoltán szociológus (Bécs) számolt be a hazai élet változásairól, hangsúlyozva: milyen nagy igény van ma otthon az emberi jogok és erkölcsi értékek, valamint a nemzeti öntudat ébresztésére.

Több mint nyolcvanán vettek részt a találkozón, Innsbruckon kívül Ausztria más városaiból, sőt Dél-Németországból és Svájcban is, közülük sokan „ötvenhatosok” és olyanok, akik az elmúlt két év tizedben hagyták el hazájukat, vagy már külföldön születtek.

P. J.

A kastli Diákszínhad müncheni szereplése

A kastli Magyar Gimnázium Diákszínháda a müncheni Magyar Táncsoport közreműködésével nov. 22-én a St. Bonifatius Heim nagytermében bemutatta „A helység kalapácsa” című, Petőfi elbeszélő költeménye nyomán készült népi komédiát. A „dübörgő” tetszéssel fogadott előadás művészi vezetői Müller György, Láng Péter és Soproni László voltak. Az előadás előtt a kastli diákok népművészeti munkáiból álló kiállítását élvezhette az összegyűlt közönség.

Kedvezményes áron kapható!

AZ IRODALOM VILÁGA

A könyv az irodalomelméleti alapkérdéseit tárgyalja. Öt szemelvényt nyújtva a világirodalom remekíróinak műveiből. Pl. csak a költői műfajokat ismertető fejezeteket 100-nál jóval több gyönyörű vers illusztrálja.

Tanároknak, felsős diákoknak és az irodalom iránt érdeklődőknek melegen ajánljuk.

A több mint 300 oldalas szépkiállítású, egészségvonkötésű könyv ára csak 15.— DM, tengerentúlrá 10.— \$ + postaköltség.

Rendelje meg az „Életünk” címén!

Hírek - események

A Szovjetunió egyik rész-köztársasága, Grúzia nemrégiben vallásos tüntetések színhelye volt. Grúzia régi fővárosában, Mzechetá-ban könyörgő istentiszteletet tartottak, ahol azért imádkoztak, hogy szűnjék meg a tartomány oroszosítása. A katedrális zsúfolásig megtelt a hívekkel, sokaknak már csak a templomon kívül jutott hely. A hívők régi szép, grúz vallásos énekeket énekelték, de a templomfalakon kívülről megafonok elnémultak, mert a rendőrség elvágtá a vezetékét. Ekkor a kívülrekedt hívek maguk kezdtek énekelni, csatlakoztak hozzájuk az urajárók, végül az egész ősi város lakossága énekelt a szent énekeket. Nem sokkal később a tifliszi egyetemen a diákok, a tartomány párttitkárával vitatkozva követelték, hogy vessenek véget Grúzia, ahogy mondták, „idegen né tételének”, az orosz nyelv tanítása helyett inkább az ősi grúz kultúra ápolására fordítsanak gondot.

A Madrid közelében lévő Escorial pompás épületében hét európai ország munkásérdekképviseletének ötven delegátusa tartott konferenciát a spanyol katolikus akció munkásszervezetének a rendezésében. A konferencia a munkanélküliség kérdésével, annak elhárításával foglalkozott.

A nyugatnémet katolikus szervezet, a Kolpingwerk, ebben az évben 6 millió márka értékben gyűjtött a lengyelek megsegítésére. Ötmillió márkaért szerzetesmagot küldtek, ezen kívül öt teherautó szállítmányt irányítottak Lengyelországba.

Andrzej Wojtowich, a lengyel ököm-nikus tanács képviselője, a lengyel lutheránusok egyik vezetője méltatta az új prímás, Glemp varsói érsek magatartását. Az új prímás egyik első dolga volt, hogy látogatást tett az evangélikusok és ortodoxok vezetőinél. A lutheránus és ortodox egyház támogatja a katolikus prímás és a katolikus egyház közvetítő szerepét, amelyet az egyház az elmúlt hónapokban vállalt a lengyel válság leküzdésére. Lengyelországban az evangélikusok és ortodox keresztények száma kétszáz ezer.

A vatikáni posta új bélyegsorozatot ad ki, ötvenből kilencszáz líráig terjedő címletekben. A legkisebb értékű bélyegen a pápai címer látható „Johannes Paulus II” felirattal. A sorozat a pápa afrikai, franciaországi, brazilai, németországi és egyéb utazásainak egy-egy mozzanatát örökíti meg. A 300 lírás bélyeg például a párizsi Notre Dame homlokzatát ábrázolja, a 600 lírás a Rio de Janeiróban álló világhírű Krisztus szobrot.

A Szovjetunió által bekebelezett Litvániában tovább folyik a vallásos rétegek ellenállása. A vilnai egyetem volt professzora, Skuodis, akit egy moldvai munkatáborba szállítottak, tiltakozásul éhségsztrájkot kezdett. Skuodis 1979-ben tagja lett a litvániai úgynevezett Helsinki-csoportnak, amely azért alakult, hogy ellenőrizze: betartja-e a Szovjetunió a Helsinki konferencia határozatait az emberi jogokkal kapcsolatban. A professzor cikket írt egy, a cenzura megkerülésével megjelent litván folyóiratba is, tiltakozva országa oroszosítása ellen. Skuodis az egyetlen nem-pap tagja annak a katolikus bizottságnak, amelyet Litvániában néhány évvel ezelőtt hét pap alakított a hívők jogainak védelmére. A professzort hét évi munkatáborra ítélték azon a címen, hogy szovjet-ellenes agitációt folytatott. Skuodis egyébként 52 éves, 1929-ben született Chicagóban. Szülei akkoriban vándoroltak vissza Litvániába, amikor Skuodis még gyermek volt. Ezért felvetődött a gondolat, hogy mi-

vel amerikai állampolgársága sohasem szűnt meg, a tárgyaláson amerikai ügyvédet kaphasson. A szovjet hatóságok a kérelmet elutasították.

Horvátországban, Zágrábban Kuharics érsek felszentelt egy kolostort, amelyet lengyel papok számára nyitottak meg. Lengyelországban olyan nagyarányú a papi utánpótlás, hogy más országba is jut új, felszentelt papokból, így Horvátországnak is. A kolostorba beköltöző lengyel papok egyelőre szorgalmasan tanulnak horvátul.

II. János Pál pápa fogadta Antonio Zichichi olasz atomfizikust, aki annak a bizottságnak az elnöke, amely a Galilei-kérdés vizsgálatával foglalkozik. Zichichi professzor tájékoztatta a pápát a bizottság munkájáról, amely mindenekelőtt Galilei munkásságának tudományos jelentőségét akarja újra felmérni. Az olasz atomfizikus véleménye szerint Galilei az Einstein által kifejlesztett relativitás-elmélet egyik atyja. A Galilei bizottságnak hat Nobel-díjas tudós is tagja, köztük a magyar származású amerikai professzor, Vigner Jenő.

MAGYAR KIÁLLÍTÁS DÉL-AFRIKÁBAN

Nagyszerű magyar népművészeti kiállítást rendezett Pretoriában (Dél-Afrika), Orezy Márta bárónő, az 1956 magyar forradalom 25. évfordulójára. — A kiállítás a híres Pretoriai Szépművészeti Múzeumban volt. Ez a legelső ilyen természetű magyar kiállítás Dél-Afrikában.

A kiállításnak váratlanul nagy közönség-sikere volt. A látogatók közt ott volt több délafrikai miniszter és Johannesburgból és Pretoriából minden műértő és mindazok, akiknek nevük és tekintélyük van.

Összesen 197 műtárgyat állítottak ki öt nagy csoportban:

1. Népművészet: himzés, csipke, díszruhák; 2. Porcellán; 3. Különböző ötvös- és zománccmunkák; 4. Faragás, különféle anyagokból; 5. Festmények, rézkarcok, rajzok, stb.

A látogatók egyhangú véleménye: a kis Magyarország joggal büszke lehet nagy művészetére.

A HESSENI ÜNNEPSÉG

A hesseni Magyar Katolikus Egyházközség és a hesseni Magyar Ev. Ref. Gyülekezet rendezésében Frankfurtban 1981. október 18-án tartotta a hesseni magyarság az 1956-os felkelés 25-éves évforduló-ünnepségét.

A Kolpingház nagytermében teltház előtt Ambrus Szaniszló a katolikus magyarság, majd Sipos Tibor a protestáns magyarok részéről nyitották meg az ünnepséget, melynek ünnepi szónoka Csonka Emil író és szerkesztő közel egyórás, mindenkit magával ragadó előadásban elevenítette fel nemesak a dicsőséges októberi napok eseményeit, hanem bepillantást engedett a sokak részéről eddig ismeretlen előzményekbe, okokba. Befejezésül méltatta az előadó a magyar felkelés hatásának történelmi jelentőségét.

A műsor további folyamán Mende Tibor két forradalmi verset, majd a frankfurti fiatalok képviselőjében Ihász Tibor a „Felkelt a nép” című költeményt adta elő nagy átérzéssel és hatással.

A műsorszámok között Foky-Gruber Gyula zeneszerző és furulyaművész nagy sikerrel adott elő szabadság- és népdalokat zongora és esello kísérettel.

A mindenki számára emlékezetesnek maradó és felemelően szép ünnepség a Himnusz eléneklésével fejeződött be.

TURÍPEÓ '81 — Az Algarve-i (Portugália) nemzetközi bélyegkiállításon az egyetlen magyar résztvevő, Dr. Fásthy Ferenc, gyűjteményével ezüstérmet nyert! „Musica Hungarica” című gyűjteménye a filatélia tükrében mutatja be Magyarországi zenei életét.

Karácsonyi kérés

Kedves Magyar Testvérek!

Mint az elmúlt években, az idei Karácsony előtt is felkeresem soraimmal azokat, akik szívükön viselik az olasz menekülttáborokban kivándorlásra várakozó magyarok sorsát.

A Magyarországot elhagyó menekültek áramlása a szabad Nyugat felé változatlanul tart. Mivel azonban a „magyar kérdés” a nyugati világban szinte teljesen feledésbe merült, ezért a nem-magyarok részéről egyre kevesebb anyagi támogatást lehet várni. Bizonyára a gazdasági helyzet általános romlása az oka — legalább részben — annak is, hogy a táborokban az „életszínvonal” még az eddiginél is alacsonyabb. E gazdasági romlás miatt a nyugati magyarságtól is aligha lehet több segítségre számítani. Még az is kevesebbet ad, aki az eddigivel azonos összeget ajándékozik, mert az infláció következtében a pénz értéke állandóan romlik.

Bízom abban, hogy legalább mi magyarak nem feledkezünk meg a „magyar kérdést”-ről, benne a menekültkérdésről sem, és lehetőségeink szerint igyekezünk segíteni azokon, akik mint keresztény és magyar testvéreink most járják a létbizonytalanság és kiszolgáltatottság kálváriáját.

Kiolvastott és szükségletlenné vált könyvek küldésével is sok örömet szerezhetünk a menekülteknek, akik munkaengedély hiányában nem csak pénztelenségre vannak kárhoztatva, hanem tétlenségre is. Mindkettő sok rossznak lehet a forrása.

Használt ruhafélék is nagy segítséget jelentenek.

Szívből kívánok menekült honfitársaink minden jötevőjének Isten kegyelmében gazdag karácsonyt és boldog újévet!

Róma, 1981 Karácsonyára
P. Salamon Zoltán László OFM Cap.
magyar lelkipásztor
COMITATO CATTOLICO UNGHERESE
Via della Conciliazione, 44.
I - 00193 Roma

DIPLOMÁS NŐ, 62 éves, szőke, özvegy, 168/64, polyglott, világlátott, már nyelvdíjban, keresi hozzáillő férfi ismeretségét házasság céljából. — Választ kér „Ilona” jellegre a Szerkesztőséghez.

Magyarszármazású 53 éves 162 cm. jömegejelenésű, tanult, szerény asszony, súlyos házassági csalódás után jölekű levelezőpartnert keres, aki vigaszt és jótanácsot tud és akar adni. Minden levél, minden sor írás új reményt és vigaszt jelenthet. Válaszokat „Bergischland” jellegre a Szerkesztőségbe kér.

M. SZERDAY
METROPOLITAN VERLAG
Könyv — hanglezem — ajánlata

	Sfr.
Krúdy Gyula: Régi székakások között	13.—
Krúdy Gyula: Pókhálós palackok	17.—
Csokonai: Minden munkája I. II.	33.—
Dörmötör: A magyar nép hiedelem világa	24.—
R. Merle: Védett férfiak	15.—
Lengyel D.: Magyar mondák — a török világból és a kuruc korból	14.—
Th. Mann: József és testvérei I. II.	37.—
Passuth L.: Sárkányfog	32.—
Passuth L.: Meduzafej	27.—
Passuth L.: Esőisten siratja Mexikót	20.—
Gonda-Niederhauser: A Habsburgok	21.—
Verne: Sándor Mátyás	14.—

és minden más Verne könyv raktáron.
Szótárak, nyelvkönyvek, lexikonok különféle áron.

MAGDA SZERDAY
Teichweg 16
CH-4142 Münchenstein/Schweiz
Telefon: (061) 46-59-02

M e g j e l e n t

MINDSZENTY BIBOROS
magyar nyelvű életrajza
Közi Horváth József
tollából, zsebkönyvben.

Megrendelhető az Életünk szerkesztőségénél (Máriacellben Sümegh Lóthár atyánál) és az összes magyar lelkész-nél.

Ára Európában 6.— DM, tengerentúlrá 4.— dollár.

Az élet könyvéből

AUSZTRIA

Linz: Elsőáldozó: **László Mihály** okt. 23-án Bad Kreuzenben járult első szentáldozáshoz. Feleségével és két kis gyermekével részben vonaton, részben gyalog, részben autóstoppal jött, hogy az Úr asztalához járuljon. — Az Úr áldása kísérje őt és családját további életútjukon!

BELGIUM

Brüsszel: A szt. keresztségben az Egyház gyermeke lett **Hosszú Sabrina Csilla Mária**, okt. 18-án. Kedves szüleinek és a Gétay nagymamának a legjobbakat kívánjuk.

Halottaink: **Fata József** 57 éves korában okt. 2-án Bruxellesben; — **Mme Hegyi-Holtón Teréz** 67 éves korában okt. 2-án Bruxellesben szívgörcsrohamban elhunyt. Nehéz, de mindig egyenesen vezetett életében az igazságot kereső lélek volt. — **Csillag Sándor** (58), temették az Ixelles-i temetőbe, nagy részvét mellett, hisz váratlanul ment el.

Sebzett szívvel és mély fájdalommal tudatom a kedves hivekkel és olvasókkal, hogy édesanyám: **Juhász-Szabó Lajos-né**, született: **Radó-Horváth Anna**, Mindszentek napján, 83 éves korában, házasságának 61-ik évében az örök hazába vétetett. — Temetése 5 pap jelenlétében, nov. 4-én volt. „Közlebb, közelebb Uram, Hozzád... Jézusom, jöjj be hozzám...” voltak utolsó szavai. — Egész életét az egyszerű szerénység és mély Egyházszerető vallásosság jellemezte. Halálodat hirtétjük, Urunk, és hittel valljuk feltámadásodat, amíg el nem jössz!

Paptestvérünk gyászában, amely pap-sága 30. évében érte, testvéri együttérzéssel csztozunk!

Liège: A keresztség szentségében részesült: **Riczu Christelle**, R. Tibor és Constantina Sultatos kislánya, **Grace-Hollogne**. Növekedjen erőben, egészségben!

Házasságot kötöttek Isten színe előtt. **Nemes Mária** és **Montagner Serge** — **Grace-Hollogne**-ban; — **Tápay Izabella** és **Gregoir Daniel Romsee**-ben; — **Kobra Rita** és **Renaux André** — **Chenée**-ben; — **Borsodi Csilla** és **Jacobs Alexis** — **Vivegnis**-ben — **Dezső Irma** és **Leurs Jean Pierre** — **As**-ban; — **Ünnep Katalin** és **Simon Dani** — **Uncle**-ben; — **Loiczli Ferenc** és **Pirard Arlette** — **Jupille**-ben; — **Selymes László** és **Beckers Nadja** — **Fraisont**-ban. — Boldogságot és Isten áldását kívánjuk!

Elhunytak az Úrban: **Ébner István**, 62 éves — **Prayon-Trooz**-ban; — **Kosár Cirilné** szül. **Bóhm Mária**, 73 éves, **Genk**-ben; — **Ladányi Józsefné** szül. **Horváth Anna**, 68 éves, **Montegnée**-ben; — **Kunegunda nővér Horváth Anna**, 75 éves, O/L. VR. — **Waver**-ban; — **Bozó Antal**, 60 éves, **Liège**-ben; — **Varga József**, 62 éves, **Marchin**-ben; — **Keszler József**, 57 éves, **Montegnée**-ben; — **ifj. Komlós István**, 20 éves, tragikus autóbaleset áldozata lett **Bering**-ben. — Őszinte részvétünk! Nyugodjanak békében!

*

Liège: **Tűzvész martaléka lett a Liège-i X. századbéli Saint Servais templom.** A magyar lelkész írja: „Este, amikor hazatértem, sírásig meghatott a szomorú látvány. — Húsz éve már itt tartottuk magyar misénket. Énekeinket húsz éve visszahangozta az ősi fafaragásu boltozat. Oda a gyönyörű orgona, a híres üvegablakok, régi faragott padok, a csodálatos szobrok! 933-tól volt plébániatemplom... csak a tornyot sikerült megmenteni.”

FRANCIAORSZÁG

Bondues: **Házasság:** Egy mindkét részről magyar házasság: **Süle Thierry** és **Bassák Karolin** a Marcoing-i plebániatemplomban örök hűséget esküdtek egymásnak. — Gratulálunk!

HOLLANDIA

Halókozás: **Mevr. Dedinszky Miklósné** Budapesten elhunyt. Hollandiában, Alk-

maarban, temették aug. 20-án; — **Mevr. Lommen-Perge Mária** 44-éves korában hosszú betegség után július 16-án elhunyt. Bredában temették. — Nyugodjanak békében!

Szép gondolat 1956-ról „A Kereszt Népe“-ből: „Amit negyedszázada akart a nép, azt senki sem fogalmazta meg, mert arra nem maradt idő”. — Talán azért is szép, mert mindenki a saját álmát helyezheti az üres rovatba.

NÉMETORSZÁG

Augsburg: **Házasság:** **Vajda Brigitta** és **Dischoff Axel** 1981. szept. 25-én Friedbergben házasságot kötöttek. — Boldog házasságot kívánunk nekik!

Stuttgart: **Keresztelés:** **Galac Nándor** és **Marija** kislánya, **Manuela Mária**, szept. 20-án. **Fekete Béla** és **Éva** kislánya, **Zsolt**, **Szauer Ferenc** és **Éva** leánya, **Szilvia Mária**, 1981. okt. 24-én a keresztség szentségében részesültek.

Házasságot kötöttek: **Péter Dezideriu** és **Tényi Erzsébet** júl. 19-én, **Fischer Dielmar** és **Muth-Megyeri Ilona** Eislingenben aug. 8-án. — Mindegyiküknek szívből gratulálunk!

Halókozás: **Döbrösy László** testvérünk tragikus hirtelenséggel hazatért Urához júl. 18-án. Gyászolják felesége, négy gyermeke, testvére és rokonai, valamint nagyszámú barátja. Szerette nemzetét, lelkében mindig magyar maradt. — Isten nyugtassa békében! — A Stuttgart-i Misszió ismert és szeretett János bácsija — **Kurz János** — aug. 3-án, 78-éves korában csendesen elhunyt. Kurz János a Misszió tagja volt, szentmise előtt ő osztogatta az imakönyveket, mindig ott volt, ahol segíteni kellett. Szerette családját, hazáját és egyházát, — egész életén át hiven szolgált, csendesen, szerényen, feltűnés nélkül. Gyászolják leánya és rokonai. Nyugodjék békében!

ESSEN: **születés-keresztelés:** **Essen-Bochum:** **Stefanov Sasa**, S. Vladó és Dudás Rozália kislánya, szül. 1979. júl. 21 Bochumban, keresztelve a St. Mauritustemplomban 1981. ápr. 21. — **Essen-Duisburg:** **Eszes Stefania**, E. Károly és Farkas Mária kislánya, szül. 1981. márc. 5. Duisburgban, keresztelve u. ott 1981. máj. 24-én a karmelita-nővérek templomában; — **Essen-Oberhausen-Sterkrade:** **Katicsi Ágnes**, K. Rezső és Lipka Mária kislánya, szül. 1981. febr. 11. keresztelve 1981. júl. 12-én a Mariahaus-kápolnában; — **Essen-Duisburg:** **Eremity Sandra**, Schwarz Dirk és Eremity Lidikó kislánya, szül. 1980. jan. 24-én Duisburgban, keresztelve Essenben 1981. jún. 28-án a Szt. Mihály-templomban; — **Essen-Bochum:** **Petkov Csongor László**, P. Ferenc és Szokolai Éva kislánya, szül. 1981. jún. 14-én Bochumban, keresztelve 1981. júl. 25-én a Szt. Mauritustemplomban; — **Essen-Köln:** **Laber Gerson**, L. András és Szilágyi Erzsébet kislánya, szül. 1981. jan. 22-én Kölnben, keresztelve u. ott 1981. aug. 8-án — Együtt örülünk a családokkal és egyben gratulálunk a szülőknek!

Halókozás: **Nagy Mihály** 1981. szept. 22-én Essenben 57 éves korában elhunyt. — Nyugodjék békében!

*

Essen: Lapzártakor értesültünk arról, hogy Essen katolikus magyarsága Szent Erzsébet halálának 750 éves évfordulóját november 22-én, bérmálással és első szentáldozással egybekötve, ünnepelte meg. A bérmálást Angerhausen esseni püspök közös szentmise keretében végezte. Utána meleg családi ünnepség (Agapé) következett, amelyen Szent Erzsébetet a németországi magyar főlelkész, Valentiny Géza, állította eszményképnek a misszió magyarjai elé.

A mannheimi lelkészség halottai:

Tyepliczky Edith honfitársnőnk egyedül élt, egyedül is halt meg. Négy nap után találták meg holtan saarbrückeni lakásában. 79 éves korában hagyott itt bennünket, júl. 31-én. — **Dr. Berniczey Mihályné** szül. **Kozicz Erzsébet** aug. 15-én költözött át tragikus hirtelenség-

gel az Örökkévalóságba, — még aránylag fiatalon, 54 éves korában. Férje Dr. Berniczey Mihály sebészorvos és az egész karlsruhei hívő magyar közösség őszintén gyászolja halálát. — **Spilier Józsefné** szül. **Doszkocs Erzsébet** nősszű és súlyos, de nagy türelemmel viselt betegség után vett földi búcsút a pforzheimi keresztény magyar barátaitól és ismerőseitől szept. 24-én 74. életévében. Szeretettel emlékezünk meg halottainkról. Találjanak Istenben új hazát és örök békeséget!

München: **Születés-Keresztelés:** **Jager Róbert**, J. László és Kolonics Mária 1981. júl. 7-én Münchenben született kislánya, — szept. 26-án; — **Konc Éva**, K. László és Gor Éva 1981. aug. 12-én Dachauban született kislánya, — okt. 25-én; — **Botond Dániel Károly**, B. Károly és Varga Edit 1981. szept. 11-én Münchenben született kislánya, — okt. 18-án. — A jó Isten áldása kísérje őket életútjukon!

Házasság: **Fehér Péter** és **Lengyel Gizella** 1981. okt. 17-én Münchenben házasságot kötöttek. — Gratulálunk!

Halottaink: **Johannes Kálmánné** sz. **Vincze Charlotte** 80 éves korában 1981. okt. 24-én Münchenben elhunyt; temetése okt. 29-én a neuer Südfriedhofban volt; — **Gampl János** 83 éves korában 1981. okt. 7-én Münchenben elhunyt; temetése nov. 11-én a Westfriedhofban volt; — **Dr. Bátky Elemér** 72 éves korában 1981. nov. 10-én Münchenben elhunyt; az elhunytat Kocs-on a családi sírboltban helyezték örök nyugalomra; — **Járitz András** könyvkereskedő 89 éves korában Rosenheimben meghalt. — Adj, Uram, örök nyugodalmat nekik!

Tövisy Árpád 62 éves korában 1981. október 21-én Münchenben meghalt. Temetése 1981. okt. 26-án volt a München-Aubing-i temetőben. Nyugodjék békében!

*

Stuttgart — „Élő gyökereink“ címmel, **Kocsis Gábor** író feldolgozásában, november 15-én kezdődött meg egy magyar irodalmi ismertetőorozat a **Stuttgarter Magyar Misszió** rendezésében. A három első előadás 1450-től **Janus Pannonius**-nál kezdve, **Balassa Bálinton**, **Pázmány Péteren**, **Zrínyi Miklóson** át 1772-ig **Mikes Kelemenig** és **Faludi Ferencig** öleli föl a magyar irodalmat. Szép sikert kívánunk.

NORVÉGIA

P. Horváth Kálmánnak a skandináviai hivekhez írt levele váratlan, de annál kedvesebb meglepetést jelentett az „Életünk“ szerkesztőségének. — Ebből tudtuk meg, hogy a skandináv magyar menekültek több mint tíz évvel ezelőtt egy szombat-helyi fiatal tisztnek, **S. Bandinak**, aki a II. világháború utóvéd harcaiban aknatalálattól elvesztette mindkét lába- és kezefejét, vettek egy kis Trabant-ot, amit átalakítottak műkezü és műlábú ember számára. Ez az autó tette lehetővé ennek a csodálatos lelkierőjű fiatalembernek, hogy ilyen csonkán merje vállalni egész férfiként az életet. Jegyese, hasonló lelkierővel megáldva, nem hagyta el, hanem felesége lett. Kaptak Szombathelyen egy kis trafikot, így alapították meg a családi fészket. A Jóisten megáldotta őket négy szép gyermekkel, akiket nemcsak felneveltek, hanem tanítottak is. — P. Horváth Kálmán nem is tudja, hogy az „Életünk“ szerkesztője, H. F., ezzel a fiatalemberrel a háború után Szombathelyen együtt énekelt Werner Alajos híres körúrában, a Schola Cantorum Sabariensis-ben. S. Bandi a háború előtt szopránként kezdte mint elemista, a háború után csonka kézzel és lábbal folytatta mint csillag hangú tenorista. Csak a kezén, amiben a fehér kottalapot tartotta, mindig sárga borkesztyű volt.

P. Horváth és olvasóink talán még emlékeznek arra, hogy évekkel ezelőtt az „Életünk“-ben, S. Bandinak egy volt bajtársa, B. Ádám, írt erről a szombathelyi családról... Irigyeljük P. Horváth Kálmánt azért, hogy „nem is olyan régen ült ebben a kocsiiban“, ahogy írja: „a lélek csak hálni jár bele... még jó, hogy teszi, különben az autóttemetőbe kellene küldeni... Mi skandináviai magyarok — hálaképpen az elmúlt 25 év minden Istenáldásáért, — nem lennénk képesek S. Bandi igencsak e'oregedett Trabant-ját megújítani...? Akinek a szíve ezekre a sorokra megmozdul, legyen kedves, töltsse ki — ha lehet még

Karácsony előtt — a mellékelt „B“-jelzésű befizetési lapot“. — Eddig P. Horváth Kálmán S.J. kérése a skandináviai magyarokhoz. — Mi szeretnők a mi részünkről továbbítani ezt a kérést a nemskandináviai magyarokhoz is. Aki úgy gondolja, hogy ő is csatlakoznék ehhez a karácsonyi akcióhoz, hogy biztosabban meglegyen a Trabant, küldje be adományát az „Életünk“ címére, vagy csekken, vagy postcheck-kontónkra. **Kath. Ungarn-Seelsorge**, — **Sonderkonto, München Kto. Nr. 606 50-803, Oberführingerstr. 40, D-8000 München 81, jelezve, hogy „Trabantra“.**

Oslo: **Halókozás:** **Bálint József** Arendalban, — **Havelka János** hazai látogatása alkalmával Magyarországon, — **Tokarszky József** Oslóban elhunyt. Nyugodjanak békében!

OLASZORSZÁG

Halókozás: **Milanó:** Szept. 15-én, 78-éves korában Magyarországon meghalt **özv. Door Jánosné sz. Palásthy Katalin**, aki harminc évig élt Milanóban; — **Firenze:** okt. 7-én, 68-éves korában meghalt **Mons. Luigi Stefani**, a magyarok nagy barátja. 1956-ban sok menekültön segített. Büszkén mesélte, hogy egy csoport magyar fiatal tiszteletbeli magyarnak kiáltotta ki. Két évig az ő akkori kápolnájában, a Misericordiában, gyűltek össze a magyarok misére. — A Jóisten jutalmazza meg nagylelkű szeretetétért!

Fontos hír Torinóból: **Iszak Angelico** domonkos atya, teológiai tanár, belekapcsolódik a turini magyarok életébe. Bárki bizalommal fordulhat hozzá; problémáival is. Címe: V. San Domenico 1, 10023 Chieri. Tel.: (011) 947-22-05.

Egy mosoly P. Angelustól! — Kunsági sírfelirat: Itt nyugszik Kún Esván, — Andrisnak az apja. — Temette a kántor, — mert nem tellett papa.

SVÁJC

Lausanne: **Az Isten magához szólította:** **Szívó Pál**, **La Tour-de-Peilz**-i lakóst, 75 éves korában **Vevey**-ben 1981. október 16-án; **de Kregczy Gabriellát**, **Pully**-i lakóst, 76 éves korában, **Lausanne**-ban 1981. nov. 8-án. — Nyugodjanak az Úr békéjében!

Lausanne: Genfben okt. 23-án, az '56-os Szabadságharc 25. évfordulóján a katedrális előtti téren vagy 600, többségében magyar, ünnepi fáklyásmenet után emlékezett meg 1956 hőseiről és hősi halottjairól. 25-én **Lausanneban** és **Genfben** ünnepi megemlékező szentmisékkal áldoztak a magyar szabadság ügyének, — különösen Genfben, sok nemzetiségű magyar részvételével.

U. S. A.

Igazi karácsonyi meglepetést hozott a posta: **Csete Ivánt**, fiatal magyar újmisést, **Terence Cocke** bíboros, New York érseke a Saint Patrick székesegyházban ez év október 31-én pappá szentelte.

Újmisés meghívóján a Patrona Hungariae képe amint Szent István király föl-alánlja néki a Magyar Szentkoronát, „Magyarok Nagyasszonya, könyörögj érettünk“ fölírással. — Papi élete mottójául **Liszt Ferenc** egy mondatát választotta: „Egy orvos van, Krisztus, — és egy orvososság — az örök élet!”

Első szentmiséjét másnap, vasárnap, Mindszentek napján mutatta be magyarul a New York-i Szent István templomban.

Erre a hírre hála és jóleső meleg érzés tölti el a szívünket: A nagy idegenben egy szívvel-lélekkel magyar újmisés lépett az Úr oltára elé, Krisztus és a nagyvárosokban tévelygő nyája szolgálataiba. Együtt örülünk és együtt bízunk vele!

H I R D E T É S E K

Orvos özvegye, 62-éves 167/0, rendezett anyagiakkal, megismerkedne hozzáfűlő komoly nyugdíjas férfival. Válaszokat, címmel, telefonnal „Anna örök“ jelígre a Szerkesztőségbe kér.

Belgiumban élő 45-éves, szomorú sorú, mégsem szomorú kedélyű, magyar özvegyasszony megismerkedne komoly-zándékú férfival, akinek jobban-rosszban hűséges élettársa lenne. Válaszokat „Mindenké elhagyott“ jelígre a Szerkesztőségbe kér.

H I R D E T É S E K

A Magyar Cserkészszöv. Európai Kerülete az idei karácsonyi szünetben is megrendezi hagyományos déltiroli **Téli Táborát – Szent Jakabfalván.**

A GYERGYÓI HAVASOK

táborra, - mely 1981. dec. 26-tól 1982. január 6-ig tart, — jelentkezni lehet az egyes csapatoknál, vagy az Európai Cserkészkerületnél: 8 München 81. — Oberföhringerstr. 40. — Telefon: (039) 98 26 37 / 38. Kívánatra ismertetőt küld a táborparancsnokság.

MAGYAR HENTES — VIKTOR PAL
Lerchenstrasse 29. D-7063 Welzheim
Telefon: 07182 / 67 36

	DM
1 kg. Kolbász, füstölt	16.—
1 kg. Kolbász, friss, sütni és grilleznivaló	15.—
1 kg. Debreceni	16.—
1 kg. Disznósajt, csipős	10.—
1 kg. Disznósajt, gyomorban, füstölt	12.—
1 kg. Balkán füstölt májas	12.—
1 kg. Balkán füstölt véres	10.—
1 kg. Hurka, sütnivaló, rizsával, vérrrel vagy vér nélkül	10.—
1 kg. Fokhagymás sonkaszalámi	16.—
1 kg. Paprikás Pusztá-Szalámi	16.—
1 kg. Lengyelsonkaszalámi (90 % soványhús)	20.—
1 kg. Főtt-tokapaprikás szalonna	12.—
1 kg. Angolszalonna	20.—
1 kg. Hasaalja szalonna, magyarosan	12.—
1 kg. Hátsó sonka, füstölt,	20.—
1 kg. Fehér sós-szalonna (vastag)	10.—
1 kg. Paprikás Lengyel Kolbász	12.—
1 kg. Orig. Pick- vagy Herz-szalámi	26.—
1 kg. Orig. Szegedi Paprikás-szalámi	26.—

Minden árut légmentes csomagolásban utóvizsgálattal szállítok.

DIÓSZEGHY TIBOR, hitess tolmács és fordító, magyar-német és német-magyar, Németországban tanácsadás, állampolgársági és menekültügyi kérdésekben, valamint peres ügyekben segít. — Daimlerstr. 249. D-4040 Neuss. Tel.: (021 01) 54 13 17.

MINDENHEMŐ magyar-német / német-magyar fordítást gyorsan és olcsón elvégez

WILHELM DIVY

diplomás, törvényszéki hitess okirattfordító és tolmács, tanár, magyar és német felső végzettséggel, a magyar és német iskolarendszer alapos ismerője.

FIGYELEM! Kilenc éve szervezek privátutazás-jellegű, magas színvonalú magyarországi látásutazásokat, németül beszélők számára is. Kérjen prospektust! **CIM:** Wilhelm Divy, 7990 Friedrichshafen, Lindenstr. 50. — Tel.: 07541 / 71391.

RUPP LÁSZLÓ hitess törvényszéki fordító, vállalt fordításokat magyarról németre és németről magyarra. — Postfach 162. D-8000 München 1 - Telefon (089) 3 00 21 62

„TÉNY” Ungarische Spezialitäten
Inh.: O. BAYER
Kreitmayerstr. 26 - D-8000 München 2
Telefon (089) 19-63-93

	DM
Alföldi Olaszrizling	5 10
Alföldi Kékfrankos	5 10
Abasári Rizling	6 15
Debrői Hárslevelű	6 15
Badaacsonyi Kéknyelű	6 50
Badaacsonyi Szürkebarát	6 60
Soproni Kékfrankos	6 40
Balatonboglári O'asz Rizling	5 95
Balatonboglári Kékfrankos	5 95
Balatonboglári Cabernet Rosé	5 95
Badaacsonyi Tramini	6 90
Villányi Burgundi	6 60
Hajósi Cabernet	6 50
Tokaji Aszú 4 puttonyos	13 50
Tokaji Aszú 3 puttonyos	11 50
Kecskeméti Barackpálinka	25.—
Hasas Barackpálinka	23.—
Cseresznyepálinka	23.—
Szilvapálinka	21.—
Hubertus	18 50
Kósher szilvapálinka	29.—
Beverage Bitters (Unic.) 1 lit.	28.—
Beverage Bitters (Unic.)	14 50
Szalámi (Pick) 1 kg.	22 50
Csaba 1 kg.	20 50
Gyulai 1 kg.	18 50
Süli Debreceni 1 kg.	14.—
Süli Kolbász 1 kg.	15.—
Házi Kolbász 1 kg.	17 50
Tarhonya 1/2 kg.	2 90
Nagykockatészta 1/2 kg.	3 20
Lebbencs 1/2 kg.	3 20
Kiskocka, cernametélt 100 gr.	—75
Paprika káposztával 820 gr.	4 20
Bogyoszlói paprika (erős) 820 gr.	3 90
Hegyes paprika (nem csipős) 820 gr.	4 20
Hegyes paprika (csipős) 820 gr.	4 20
Disznósajt (téli időszakban) 1 kg.	12.—
Császárkörte	18 50
Vilmos Körtepálinka	23 50
1 kg. Dessert Szaloncukor	15.—

Üvegárút is szállítunk!

A Kastl-i Magyar Gimnázium titkárnő keres. Követelmények: a magyar és német nyelv tökéletes ismerete. Néhány éves titkárnői / adminisztrációs irodai tapasztalat. Gyakorolt, jó gépírás. Idősebb hölgyek is pályázhatnak.

Munkafelvétel: azonnal.

Ezt a tartós, bizalmi állást a mindenkori BAT VII szerint fizetjük.

A pályázatokat — a szokásos iratok csatolásával: életréleírás, bizonyítványok stb. közvetlenül az Iskolabizottság címére kérjük. (Oberföhringerstr. 40. 8000 München 81.)

Az Iskolabizottság Elnöke

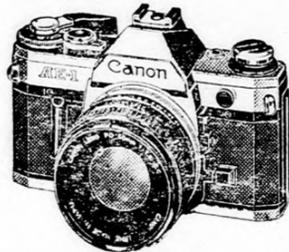
„BIZTOSÍTÁS” — Be van Ön és családja biztosítva? — Mindenfajta biztosítási (háztartási, baleset, életbiztosítás, stb.) tanácsadás, — terminus megegyezés szerint: **Rita Krause**, 5000 Köln 41. Münstereifeler Str. 53. Tel.: 0221 - 445218.

HAZAI HENTESÁRÚ

	DM
1 kg Grillkolbász vakuum	16.—
1 kg Kolbász	16.—
1 kg Kolbász friss füstölt	14.80
1 kg Véreshurka rizsával	12.—
1 kg Májashurka rizsával	12.—
1 kg Disznósajt	14.80
1 kg Tokaszalonna	10.80
1 kg Vastag szalonna	14.—
1 kg Tepertő	16.—
1 kg Csülök	12.—
1 kg Borda	12.—
1 kg Sonka	24.—

A szállítás utánvételes. 5 kg felüli rendelésnél portómentes, csak csomagolási és gyorscsomagdíjat számítunk.

Michael Taubel, Metzgermeister
Peter-Rosegger-Str. 3.
6710 Frankenthal/Pf.
Telefon: 06233 / 62693

CANON — MINOLTA — TOKINA
LE RAKAT

FOTO DOBOS
8000 MÜNCHEN 2 RINDERMARKT 16 TELEFON 089/24 08 52

74 éves cég! Győr — München!

A BASELI MAGYAR BOLT
DUFOUR STR. 7.

Karácsonyi vásárt és kóstolóval egybekötött **Szilveszteri borvásárt** tart december hónapban.

A hagyományosan ajánlott kolbászok, szalámik, szalonnák, füstölthúsok, baromfik, konzervek, savanyúságok mellett, a téli szezonban sütnivaló kolbászt és hurkát, fejes- és szalás káposztát, füstölt oldalast, kocsonyát, libamájat stb. kínálunk.

Az ünnepekre ajándékként vásárolhat: népművészeti ajándéktárgyakat, kulcsokat, tányérokot, kézimunkákat, hímzett blúzokat és mellényeket, fafaragásokat, valamint bő választékban borainkat, süteményeinket, szaloncukrot, és diót, mákot darálva is.

Kellemes Karácsonyi Ünnepeket és Boldog Új Évet kívánva:
L. ENGYEL-SÜMEG! család
Telefon: 23-03-78.

KÉRJÜK OLVASÓINKAT, HOGY
ELŐFIZETÉSÜKET RENDEZZÉK!

LEGSZEBB KARÁCSONYI AJÁNDÉK A KÖNYV ÉS HANGLEMEZ

A magyar nyelvemlékünk és könyvnyomtatásunk egyik legértékesebb darabja a Vizsolyi Biblia I. II. igen értékes kiadás, 20X28 cm. DM 360.—

Az Aradi Vértanúk I. II. fotókkal	26.—
Zilahy: Halálos tavasz	27.—
Krúdy: Álmoskönyv, megjelent	24.—
Jókai: A jövő század regénye 3 k.	37.—
Makkai: Sárga vihar (Tatárjárás)	28.—
Makkai: Táltoskirály (IV. Béla)	21.—
Moldova: A szent tehén	23.—
Moldova: Elhúzódo szűzesség	20.—
Móra: Négy apának egy lánya	15.—
Sienkiewicz: Quo Vadis	32.—
Wallace: Ben Hur	13.—
Uris: Exodus 670 old.	28.—
Dumas: Monte Cristo Grófja I.-III.	55.—
Remarque: Három bajtárs	19.—
Flavius: A zsidók története	27.—
Mécs L.: Aranygyapjú, versek	32.—
Badiny: Káldeától-Istergamig II.	46.—
Gárdonyi: Sterne von Eger	20.—
Venezs: Ungarische Kochrepte	22.—
Az inyesmester szakácskönyve	29.—
Hajkva: Édeskönyv	23.—
Claire Kenneth könyvei darakonként	30.—
Apon 2749. A legszebb karácsonyi énekek Barabás Sárral (30 cm.)	23.—
LPX 16598 Karácsonyi énekek a budapesti Madrigal Kórusal	20.—
LPX 17661 Hofi: Te, figyelj haver	20.—

Vevőszolgálat:
1 kg. csokoládés szaloncukorka 16.—
MUSICA HUNGARICA
Rümanstr. 4 - 8000 München 40.
Telefon: (089) 30-50-43

Bécsi magyar könyvesbolt
LIBRO-DISCO Tel. 0222/527315
A-1010 WIEN, DOMGASSE 8
LEGSZEBB KARÁCSONYI AJÁNDÉK

Bibó, I. összegyűjtött munkái I.	380.—
Mihályi, G. - Dunai, Á.: II. János Pál, a vasfüggöny mögül jött pápa	300.—
Der Balaton - Landschaft und Geschichte. (Díszes albumalak, Szelényi, K. színes felvételeivel, Keresztúry D. verseivel)	230.—
Tokaj, Landschaft im Wechsellicht. (Angol nyelven is kapható. Díszes album, Szelényi, K. színes fotóival, Lázár, I. szövegválogatásával.)	300.—
Halász, Z.: Ungarn. (210 oldalon, 316 színes fotóval)	380.—
Die Sammlungen des Budapester Museums für Kunstgewerbe (410 oldalon, számos színes és fekete-fehér képpel 60.000 legszebb tárgyát mutatja be az Iparművészeti Múzeum gyűjteményének)	580.—

LEMEZAJÁNLATUNK:
SLPX 16598. CSENDES ÉJ. (Mennyből az angyal, Áldott éj, Kiskarácsony, Nagykarácsony, Csendes éj, stb.) 110.—
SLPX 11 477.. MAGYAR GREGORIÁNUM. A karácsonyi ünnepkör dalai 110.—

KAZETTA ÚJDONSÁGAINK:
CH-603. KARÁCSONYI ÉNEKEK. (Ave Maria. Angyalok és pásztorok dala, Himnusz, Szózat, Csendes éj, Mennyből az angyal, stb.) 142.—
CH-617. ÉDES HAZÁNK. (Szép város Kolozsvár; Ott ahol zúg az a négy folyó; Székely himnusz; Távolság messze van hazám, stb.) 142.—
AROP-103. A MAGYAR FORRADALOM HANGJA. (Részletek a magyar rádióállomások 1956. okt. 23 — nov. 7-i adásaiból) 142.—

Kérje díjtalan karácsonyi jegyzékünket.
Szállításokat a világ minden tájára vállalunk.
Üzletünk minden nap 10—18 óráig nyitva tart.

ELETONK
Szerkesztőség és Kiadóhivatal
8000 München 81, Oberföhringerstr. 40
Telefon: (089) 98 26 37.

Felelős Kiadó:
a Magyar Kat. Főlélekség.

Felelős szerkesztő:
Dr. Harangozó Ferenc,
Seelsorger.

Redaktion und Herausgeber:
die Ungarische Oberseelsorge,
8000 München 81. Oberföhringerstr. 40. Telefon: (089) 98 26 38.

Redakteur: Dr. Harangozó Ferenc.
Abonnement: DM 15.— pro Jahr und Exemplar; nach Übersee DM 25.—

ELŐFIZETÉS:
Az életünköt a helyi magyar lelkészek terjesztik, öök küldik szét és öök náluk is kell előfizetni!
Tengeren túlrá, vagy ahol nincs magyar lelkész, oda a Kiadóhivatal küldi az újságot.
Egyes szám ára egy évre 15.— DM, vagy ennek megfelelő valuta.
Tengeren túlrá légipostával 25.— DM. Lapzárta: a hónap 18-án. — Hirdetéseket csak 15-ig fogadunk el.
Postcheckkonto: Nr. 606 50-803, Kath. Ungarn-Seelsorge, Sonderkonto: München.
Bankkonto: Bayer. Vereinsbank, Nr. 145857, Kat. Ung. Seelsorge „Életünk”
Druck: Danubia-Druckerei, Ferchenbachstr. 88. - 8 München 50.

Tizenkét-személyes zöld Herendi ét-készlet, teás és moka-készlettel, összesen 113 drb., eladó. **Ára: DM 5.000.—.**
Továbbá: Herendi vázák és asztali lámpák kézfestésű selyemernyővel. — **Cím: Koráb Erwin**, Wieland Str. 21, 7000 Stuttgart 1. — Tel.: (0711) 65-35-00 d. u. 18.00 és 20.00 óra között.

MÉG KAPHATÓ
JUHÁSZ LÁSZLÓ
MAGYAROK AZ ÚJVILÁGBAN
című új könyve, amely az első világhá-ró ösüntötl a századforduló kivándorlási hullá-ná-nig követi az amerikai magyar nyomokat.
Ára: 15.— DM, 100.— öSch. 7.— \$.
Megrendelhető: **Dr. Juhász, Bülowstr. 10/1**
D-8000 München 80
A szerző két korábbi könyve:
„Bécs magyar emlékei” és „Burgenland”
E L F O G Y O T T

KÉRDEZZEN — FELELEK

- Azonnali hatállyal küldhet a nagy
- Quelle Katalógusból ajándékot Ma-
- gyarországra vagy Erdélybe. A vám-
- mal járó adminisztrációt, valamint a
- pontos szállítást a „QUELLE IN-
- TERNATIONAL UNGARN SERVICE”
- garantálja. Felvilágosítást minden
- időben ad:
- TH. PAPA Vertreterin der QUELLE
- INTERNATIONAL 7032 Sindelfingen,
- Maichinger Str. 16. Tel.: 07031 —
- 801568.

PRO LIBERTATE HUNGARIAE
emlékérmé díszes nemzetiszín dobozban kapható!

A 60 mm. átmérőjű, 90 gr. súlyú érem ára (tokkal együtt): bronz patinával: 55.— DM (25 \$), ezüstözött bronz: 75.— DM (35.— \$), színezüst: (1000/1000 AG, 24 K) 295.— DM (135.— \$). Az árban nincs benne a postai szállítás költsége.
Megrendelhető:
NUMISMATICA HUNGARICA
Postfach 73-0302.
D-6000 Frankfurt 73. BRD.

H 34566/2
MHC 3.350

" É L E T Ü N K "

bécsi melléklete - 1981 december 1982 APR 23

Dicsőség mennyben az Istennek!

Békesség a földön a jóakarató embereknek!

K r ó n i k a

Magyarországi Szent Erzsébet jubileumáról a bécsi egyházközség külön ünnepélyt rendezett november 15.-én, melyen Dr.CSERMÖY-SCHNEIDT Ottó méltatta hazánk nagy szentjének egyéniségét és életszentségét. A magyar templom védőszentje is Árpádházi Szent Erzsébet. Ünnepét követő vasárnap a liturgiának megfelelő ünnepélyes keretben emlékeztünk meg róla és ajánlottuk oltalmába elsősorban hazánkat, de az ő lelkületének szellemében minden szenvedő embert.

Az egyházközség a Szent István Egylettel és a cserkészettel közösen rendezte meg a MIKULÁS-ünnepélyt a Pazmaneumban. Az érdeklődés olyan nagy volt, hogy az intézet alig tudta befogadni a csillogószemű gyermekeket a szüleikkel együtt.- Sajnálattal említjük, hogy ismételt kérésünk ellenére, csak nagyon kevesen jelezték részvételüket s emiatt a Mikulás-bácsi ajándékzsákja túl korán kiürült s néhány gyermeknek már nem jutott ajándék. Ezt önvédelemből s a jövő érdekében említjük.

Adventi előkészületünkben P.Dr.RUZSIK VILMOS jött készséggel segítségünkre. December 12.-én, szombaton ő tartotta a Szent István Egylet "egyleti szentmiséjét" a Ruprecht Kircheben. Azt követően a Szent István Otthonban az egyleti tagok részére két adventi előkészítő elmélkedést tartott.

December 13.-án, vasárnap a Szent István Otthonban Páli Szent Vincét, a lazarista kongregáció alapítóját méltatta 400 éves jubileuma alkalmából. Páli Szent Vince változatos élete és az előadónak gyermekded hite igazán élvezetessé és tanulságossá tette az előadást.

A z ü n n e p i p r o g r a m o k :

Karácsonyi ünnepélyünket december 20.-án, vasárnap a szalézi atyák disztermében: 3., Hagenmüllergasse 31.-ben tartjuk; 1/2 4 (15.30) órakor szentmisével kezdődik az intézet kápolnájában, majd a diszteremben cserkészeink karácsonyi játékot adnak elő s utána megvendégeljük egyedülálló meghívott hűveinket. Az ünnepélyükre minden hívőnket szeretettel várjuk.

"Éjféli" szentmisénk a Singerstrasseban december 24.-én, csütörtökön 22.30 órakor kezdődik. Énekkarunk is szerepel és a közkedvelt magyar karácsonyi énekeink is segítenek igazi karácsonyi hangulatot teremteni.

Nagykarácsonykor, Szent István ünnepén és Újévkor az ünnepi istentisztelet szokás szerint 11 órakor kezdődik.

Szilveszter-est. Az ó-esti hálaadó istentiszteletünk 18 órakor kezdődik a Singerstrasseban.

IME. Az első csütörtöki rózsafüzéres szentóra, a szentmisére való tekintettel megrövidül, vagyis 17.30 órakor kezdődik, a fent említett (18 h) szentmise előtt. Külön meghívót nem küldünk.

Vizkereszt, január 6. Kötelező ünnep. Ezen az ünnepen és az azt követő nyolcad alatt szentelték elődeink házaikat, az Egyház éhaja szerint. Ezt a szép szokást dicséretes lenne felújítani.

E g y é b k ö z l e m é n y e k

Az ausztriai magyar lelkészek 1981 dec.28-30-án tartják évi lelki-pásztori konferenciájukat László püspök úr - apostoli vizitátorunk - elnöklete alatt.

A BURG - KASTL-i magyar gimnázium és kollégium, mint egyetlen európai szellemű magyar iskola a szabad világban, ahol magyar fiúk és lányok megtanulják szüleik nyelvét s miközben megszerzik az egyetem kapuit megnyitó német érettségit, minden jóézésű magyarnak közös érdeke és ügye. A kollégiumot új tantermekkel és lakószobákkal kell bővíteni. A 2,1 millió márkás építkezési költségeket negyedrészen a magyarságnak kell fedezni. Kérjük Kedves Olvasóinkat, olvassák el az iskola csatolt felhívását és használjuk fel a mellékelt Erlagscheint.

A n y a k ö n y v i h í r

Az örök hazába költözött BEREY Ákos, 58 éves korában nov.7. Bécs.
Az Úr adjon neki örök nyugalmat!

S z e n t I s t v á n O t t h o n programja: 7.,Döblergasse 2/I/30 b.

Minden vasárnap 16 h-tól játékdélután és könyvtár.

December 21-től s z ü n e t január 6-ig.

Német nyelvoktatás december 18.-án s az újéveben jan.8-án kezdődik ismét.

Január 11-én, hétfőn 18 órakor van a római zarándokcsoport újabb találkozója.

M a g y a r s z e n t m i s é k Bécsben vasár- s ünnepnap:

I. Singerstr. 7.	P.Dr.Radnai Tibor	11 h
II. Mexicoplatz 12.	Msgr.Dr.Gianone Egon	9 h
XI. Kaiserebersdorf	főt. Venczák Imre	11 h
Traiskirchen, tábor	P.Szollár Lajos	9.30 h

M a g y a r g y ó n t a t á s

Minden magyar istentisztelet előtt; továbbá

a Stephansdomban minden szombat, valamint a hó első péntekén és előtte való csütörtökön 17.30 h-tól - 18.30 h-ig. Főt.Dr.Demel.

A Kapuzinerkircheben (Wien I., Neuermarkt) 7-8 h-ig naponta és pénteken 14.30 h-tól - 18.30 h-ig. P.Dr.Radnai Tibor.

KEDVES HIVEINKNEK kegyelemben gazdag karácsonyt és áldott újévet kívánunk!

Für den Inhalt verantwortlich: P.Dr.Tibor Radnai, 1010 Wien, Stephanspl.